

**NIECH ŻYJE RZĄD
ROBOTNICZY
I WŁOSCIAŃSKI**

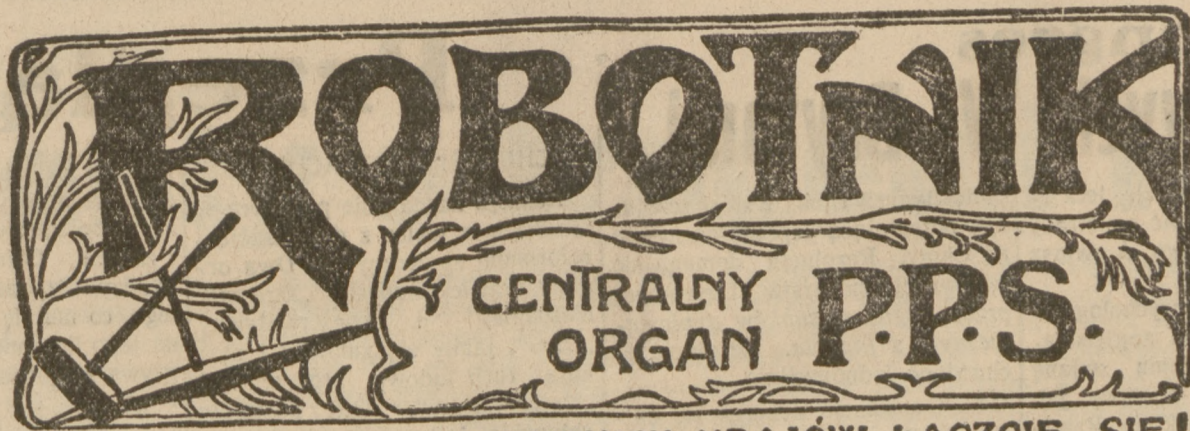
REDAKCJA przyjmuje interesantów od 12 i pół do 2-jej po południu.

Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada

ADMINISTRACJA czynna od 9-5 bez przerwy, w soboty do 3 popoł.

KASA czynna od 12 do 2-jej.

Cena numeru 10 groszy

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

**NIECH ŻYJE
SOCJALIZM!**

WARSZAWA, UL. WARECKA NR. 7
REDAKCJA — tel. 5.06-70
DYREKCJA — 2.20-13
ADMINISTRACJA — 5.13-80
DRUKARNIA — 2.76-43

KONTO CZEKOWE W P.K.O. 175

Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 117

Cena numeru 10 groszy

Warunki prenumeraty: w Warszawie z odnośnikiem miesięcznie zł. 2.50, bez odnośnika zł. 2.20 na prowincji miesięcznie zł. 2.50, zagranicą zł. 5.60. Za zmianę adresu 50 gr.
Oddziały: „NAPRZÓD” Kraków, ul. Św. Tomasza 11-a „GAZETA ROBOTNICZA” Katowice, ul. Teatralna 12. „KODZIANIN” Łódź, Al. Kościuszki 29. „ROBOTNIK PIOTRKÓWSKI” Piotrków Tryb. ul. Piłsudskiego 64
„ROBOTNIK RADOMSKI” Radom, ul. Kelles-Krauz 1. „ROBOTNIK POZNAŃSKO-POMORSKI” Poznań, ul. Stroma 24. „ROBOTNIK BIAŁOSTOCKI” Białystok, Rynek Kościuszki 29.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne 40, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaopiarowanie pracy bezpłatnie
Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwyczajnych 6-szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

Po apelu Chin do Ligi Narodów

Japonia zrzuca maskę
Rząd Chin „winien być” jej manekinem

Dziennik „Asahi”, komentując wystąpienie Chin wobec Ligi Narodów, pisze m. in., że przyjęcie stanowiska chińskiego przez Ligę, a co zatem idzie — zastosowanie sankcji, zaostriży tylko niebezpieczeństwo wojny, zamiast przyczynić się do załatwienia konfliktu. W obecnej chwili istnieje tylko jedna możliwość pacyfikacji — powstanie w Chinach silnego rządu, który zdolny byłby respektować układy, zawarte z Japonią. (Chodzi, oczywiście o Rząd, który by spełniał życzenia Japonii — przyp. Red.).

Akcja japońska właśnie zmierza do stworzenia (!) i podtrzymania (!) takiego Rządu w Chinach. Byłoby bardzo pożądane, aby mocarstwa poparły te wysiłki Japonii i współdziałały w uspokojeniu na Dalekim Wschodzie.

Jak oświadcza agencja Domei, oficjalne kółka japońskie zachowują milczenie w sprawie apelu Chin do Ligi Narodów. Przypuszczają tu jednak, że kierownicy Rządu ja-

pońskiego, w tej liczbie premier Konoye i min. Hirota, wielokrotnie oświadczyli, iż zdecydowanie przeciwni są jakiegokolwiek interwencji trzeciego mocarstwa.

Agencja Havasa donosi, że Rada Unii międzynarodowej stowarzyszeń Ligi Narodów uchwaliła rezolucję, domagającą się od członków Ligi Narodów, by w razie odmowy Japonii zastosowania się do postanowień paktu — ogłosili, iż skłonni są przyjąć Chinom z pomocą finansową lub inną dla stawienia oporu napaści, jak również współpracować we wszelkiej akcji zbiorowej, mającej na celu powstrzymanie napaści.

**STANOWISKO STANÓW
ZJEDNOCZONYCH.**

Apel Chin do Ligi Narodów przyjęto tu z żywym zainteresowaniem. Z dobrego źródła podają, iż Rząd amerykański jest zdania, że stanowisko jego wobec Ligi Narodów w sprawie Dalekiego Wschodu sprecyzowane zostało w

deklaracji sekretarza stanu, Hulla, z dn. 16 lipca, która zakomunikowana została sekretarzowi Ligi Narodów. Rząd waszyngtoński uważa, iż deklaracja Hulla może być uznana za wyraz potępienia Ameryki dla stanowiska Japonii wobec Chin. Jedyny dotychczasowy wyraz tej aprobaty polega jednak na niestosowaniu ustawy o neutralności, która byłaby korzystna dla Japonii. (PAT).

Niezbyt imponujący bilans Norymbergi

Brak sensacji politycznych. Podkreślenie łączności z Włochami

PAT. donosi z Norymbergi, że po raz pierwszy kongres hitlerowski zakończył się bez sensacji politycznej. Nie dały jej zwroty antybol-

szewickie, powtarzające się przy każdej sposobności.

Jedynym momentem kongresu, który stanowi do pewnego stopnia sensację wewnątrz - polityczną Rzeszy, jest zapowiedź względnie przestroga, zawarta w proklamacji kanclerza Hitlera, przewidująca upaństwowienie ciężkiego przemysłu. Zapowiedź ta dowodzi z jednej strony, że jak dużymi trudnościami walczyć musi ten dział gospodarki niemieckiej, pozbawiony surowców i dewiz, z drugiej zaś strony świadczy o panujących w tych kołach nastrojach, które zmusiły Hitlera do skierowania pod ich adresem słów tak pełnych groźby.

Brak było silnych zwrotów pod adresem duchowieństwa, zarówno katolickiego, jak i protestanckiego.

W dziedzinie polityki zagranicznej nie zaskoczyło nic opinii świata. Prywatne wyrzucenie Hitlera wobec przedstawicieli prasy zagra-

nicznej na temat niemieckich rewindykacji kolonialnych nie są niczym nowym.

Może tylko urzędowa obecność ministra Bastianiniego nadawała specjalny akcent kongresowi, podkreślając węzły osi Rzym — Berlin, zwłaszcza w chwili obrad komitetu śródziemnomorskiego w Nyon i w przededniu przyjazdu Mussoliniego.

Szereg rozmów politycznych, które w ciągu tego tygodnia przeprowadził minister von Neurath zarówno z ministrem Bastianinim, jak też z ambasadorami Anglii i Francji, dotyczył — jak oświadczają tutejsze kółka polityczne — przede wszystkim konferencji w Nyon, oraz wyjaśnień co do zapartywanego mocarstw odnośnie do „rozpanoszonego na morzu Śródziemnym korsarstwa”. Bliska już wizyta Mussoliniego stanowiła również temat rozmów.

Zgon T. G. Masaryka

Pierwszy długoletni Prezydent Czechosłowacji, „dostojny starzec” całej demokracji światowej, T. G. Masaryk zgasł w nocy z poniedziałku na wtorek po życiu wspaniałym w dosłownym znaczeniu tego wyrazu.

Był Masaryk postacią zupełnie wyjątkową; łączył w swoim umyśle i w swojej psychice wszelkie walory uczonego na wielką skalę i męża stanu na wielką skalę.

Dał ludziom mnóstwo dzieł, które pozostaną jako trwałe do robek myśli ogólnoludzkiej, i dał swojej własnej Ojczyźnie olbrzymią własną pracę w latach przede wszystkim wojennych, — pracę, która zaważyła kolo-

salnie na dziejach odradzającego się po stuleciach niepodległego Państwa Czechosłowackiego.

Był Masaryk „dyktatorem duchowym” swego narodu. Nikt nie atakował go nigdy w Czechosłowacji **osobiście**, z wyjątkiem szczupłutki grupki nacjonalistyczno - faszystowskich. I pozostał do końca „księciem niezłomnym” demokracji. Tak go pojmowali i tak pojmowali jego działalność życiową niezliczeni jego przyjaciele, rozsiani po wszystkich krajach świata. Ten człowiek, twardy niby granit, **gdy chodziło o idee**, nie zawiódł nigdy demokracji,

choćby zawodziły ją w takich czy innych punktach przemijające rządy Republiki.

Dziś, w godzinę zgonu, przesyłamy pamięci T. G. Masaryka słowa naszej prawdziwej czci i naszego szczerzego szacunku. Przesyłamy te słowa — pamięci człowieka, który **umiał tworzyć**. Umiał tworzyć, jako uczonego, i umiał tworzyć, jako polityk. Wszystkie swoje olbrzymie siły duchowe oddał Ojczyźnie i demokracji. Ojczyzna jego o nim nie zapomni. I nie zapomną o jego wysiłku — demokracje wszystkich krajów.

M. NIEDZIAŁKOWSKI

W nocy z poniedziałku na wtorek o godz. 3.29 zmarł na zamku w Lany były Prezydent Republiki Czechosłowackiej Tomasz Masaryk, przy końcu zmarłego Prezydenta do ostatniej chwili znajdowali się wszyscy członkowie rodziny, Prezydent Benesz z małżonką oraz premier Hodža. (PAT).

W kilka chwil po ukazaniu się wiadomości o śmierci b. prezydenta Masaryka, na domach Pragi wywieszono żałobne flagi.

Zgon prezydenta został podany do wiadomości o godz. 4.40 w biuletynie lekarskim, w którym po dano, że był prezydent Masaryk stracił przytomność o godz. 3.27, a działalność serca ustała o godz. 3.29. (PAT).

Z powodu zgonu b. prezydenta Masaryka w Czechosłowacji ogłoszono żałobę narodową. W myśl wydanego dekretu, wszystkie flagi winny być spowite krepą aż do godz. 8 wieczorem dnia pogrzebu. Ciało Masaryka będzie zabalsamowane. Maskę pośmiertną zdejmię rzeźbiarz Makowski. Pogrzeb nastąpi nie wcześniej niż w ponie działek. Zwłoki będą wystawione na widok publiczny przez kilka dni na Zamku Praskim.

W związku ze śmiercią pierwszego prezydenta Republiki Czechosłowackiej Tomasza Masaryka, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przesłał na ręce Prezydenta Czechosłowacji Benesza telegram treści następującej:

„W chwili gdy Republika Czechosłowacka okrutnie została dotknięta śmiercią Tomasza Masaryka, pragnę wyrazić Waszej Ekscelencji moje najszczerze współczucie“

(—) IGNACY MOŚCICKI.

W Warszawie wyraził współczucia po zgodzie T. G. Masaryka przyjmując Poselstwo Czechosłowackie. Księgi kondolencyjne wyłożone są w gmachu poselstwa przy ul. Koszykowej 18.

Nowy, niebywały skandal w Gdańsku

Brutalne aresztowanie polskich listonoszów

Funkcjonariusze gdańskiej policji politycznej zatrzymali 3-ch pełniących służbę listonoszy polskich: Edmunda Dąbrowskiego, Franciszka Rabkę i Stanisława Rakowskiego.

Zatrzymanych odprowadzono, grożąc użyciem siły w razie oporu do przydziału policji. Przejrzano im całą korespondencję i odebrano kilkadziesiąt egzemplarzy pism polskich, zawieszonych na terenie w. m. Gdańska. Po przesłuchaniu listonoszy i spisaniu protokołów, zwolniono ich, oświadczając, że zostanie przeciwko nim wdrożone postępowanie karne za

rozpowszechnianie wydawnictw zakazanych na terenie w. m. Gdańska.

Komisarz generalny R. P. w Gdańsku min. Chodacki udał się

osobiście do senatu, protestując ostro przeciwko powyższemu nieustanowionemu naruszeniu umowy warszawskiej z dn. 24 października 1921 r. (PAT).

Układ przeciw korsarzom podpisany

Wczoraj publiczne posiedzenie konferencji w Nyon rozpoczęło się o g. 12.30, po złożeniu przez uczestników konferencji podpisu pod uchwalonym projektem układu, zabrat głos przewodniczący konfe-

rencji, min. Delbos, stwierdzając, że dzięki dobrej woli i chęci współpracy, zdołano tak szybko osiągnąć porozumienie. Następnie zabierał głos Litwinow, Puricz w imieniu Ententy Bałkańskiej i min. Eden, na czym posiedzenie zakończono o godz. 13.05.

Złot Młodzieży w dn. 26 września

KOMUNIKAT.

Podajemy do wiadomości naszych organizacji, że dzień Ogólnopolskiego Złotu Młodzieży Robotniczej został przesunięty NA DZIEŃ 26-go WRZEŚNIA B. R.

Wszystkie przygotowania winny być dostosowane DO TEGO NOWEGO TERMINU.

Uczestnicy Złotu będą korzystać w grupach od 5-ciu osób z 50% ZNIŻKI, A TAKŻE ZE SPECJALNYCH POCIĄGÓW POPULARNYCH

Blizsze szczegóły będą zakomunikowane drogą wewnątrz-organizacyjną.

OGÓLNOPOLSKI KOMITET ZŁOTOWY.

Mach nacje agentów gen. Franco w Genewie

Havas donosi z Genewy, że przedstawiciele Rządu gen. Franco starają się (oczywiście — zakulisowo i potajemnie) przeszkodzić ponownemu wyborowi Hiszpanii do Rady Ligi Narodów.

Reelekcja Hiszpanii zależy od dwóch czynników: 1) od sta-

nowiska krajów Ameryki łacińskiej, których większość ma być jakoby przychylna kandydaturze Walencji, 2) od stanowiska Turcji, która jeżeli zechce zasiadać w dalszym ciągu w Radzie Ligi — może mieć na myśli tylko miejsce Hiszpanii.

Nominacje w Z.S.S.R.

Agencja Tass podaje, że rada komisarzy ludowych Z. S. S. R. mianowała pierwszego zastępcę komisarza finansów Z. S. S. R. Grieznanowa prezesem rady administracyjnej Banku Państwa Z. S. S. R., a Zwieriewa zastępcę komisarza finansów ZSSR.

Poszukiwania

Lewoniewskiego

Z Baroww (Alaska) donoszą, że pilot sowiecki Zadkow i załoga wodnosamolotu, który rozbił się, padając pomiędzy dwie olbrzymie góry lodowe, zostali uratowani przez łodofłamacz „Krassin”.

Zarówno Zadkow, jak i załoga, z katastrofy wyszli bez szwanku.

Lotnik amerykański Mattern oświadczył, iż przerywa prowadzone dotychczas poszukiwania zaginionego lotnika sowieckiego Lewoniewskiego. Mattern, jak dotychczas, nie wyjaśnia bliżej przyczyn swej decyzji. (PAT).

W Chinach

Dalsze krwawe zmagania z najeźdźcą

Wojska chińskie wzniciły wielki pożar obok stacji Tientungnan na pierwszym odcinku linii kolejowej Szanghaj—Wusung, tuż obok koszar japońskich i miejsca postoju japońskich sił morskich na północny zachód od Hong-Kou. Celem podpalenia ma być, jak sądzą, wytworzenie swobodnej przestrzeni, by umożliwić rozpoczęcie ognia z nowych cofniętych pozycji.

Artyleria japońska gwałtownie ostrzeliwuje kolumny chińskie, które zmieniają swe pozycje. W dalszym ciągu trwa wyładowywanie liczących oddziałów japońskich i sprzętu wojennego.

ATAK NA ZATOKĘ BIAS.

Depesze, nadchodzące z Hong-Kongu, podają szczegóły raidu na zatokę Bias-Bay w południowym Kantonie. Marynarze japońscy porócili na swe okręty po podpal-

eniu arsenału chińskiego i bazy morskiej. Jednocześnie samoloty japońskie bombardowały miasta Ping-Czan i Tan-Czui, powodując wiele strat. Atak japoński zmierzał do opanowania terenu dla stworzenia przyszłej bazy wodnosamolotów, które operowałyby na odcinku kolei żelaznej, łączącej Kanton z Keo-Lun.

Z Kantonu donoszą: 5 japońskich okrętów wojennych bombardowało forty, znajdujące się na połowie drogi pomiędzy Kantonem a Hong-Kongiem. Z fortów odpowiedziano ogniem, a równocześnie samoloty chińskie wystartowały celem zaatakowania okrętów. Wyraźniejszy szereg szkód okrętom japońskim, samoloty powróciły do swych miejsc. Forty zostały lekko uszkodzone.

69-ty Kongres związków zawodowych W. Brytanii

Norwich, we wrześniu.

Sprawy ubezpieczeniowe

Czwarty dzień obrad wypełniły do południa sprawy natury społecznej. Dyskusję rozpoczęto nad projektem ubezpieczeń od starości, opracowanym przez Partię Pracy. Przewiduje on rentę w wysokości 1 funta tygodniowo dla samotnych, a 35 szylingów dla żonatych od 65 lat. W razie bezrobocia renta obowiązywałaby od 60 lat. Większość kongresu poparła ten projekt.

Dalej omawiano i jednomyślnie uchwalono, by ubezpieczenie od choroby i bezrobocia rozciągnąć na zarobki do 500 funtów rocznie. Dotychczasową granicą był zarobek 400 f. (1000 zł.). Z cyfr tych można wnosić o poziomie płac i życia świata pracy w Anglii.

Przeciw „jednolitemu frontowi”

Przemówienie holenderskiego delegata Kupersa, witalnego kongresu w imieniu Międzynarodówki Zawodowej, stanowiło pomost do wznowienia dyskusji politycznej.

Sprawa „jednolitego frontu” z komunistami, odrzuconego tylokrrotnie na kongresach Partii Pracy i Związków Zawodowych, tym razem była z góry przesądzona. Raczej można było przypuszczać, że pod wrażeniem wyroków moskiewskich sympatie do współpracy z komunistami jeszcze bardziej osłabną.

To się też sprawdziło. Dyskusja miała charakter teoretyczny. W głosowaniu nie liczone głosów poszczególnych związków, lecz przez zwykłe podniesienie rąk stwierdzono, że 4/5 kongresu jest przeciw jednolitemu frontowi, mimo, że rezolucja, wniesiona przez zwolenników tego frontu, była niezmiernie łagodna i skromna.

Na uwagę zasługuje oświadczenie tow. Citrine'a, że związki socjetyckie, które w roku ubiegłym na równi ze związkami innych karłów zaproszono do wstąpienia do Międzynarodówki, nareszcie odpowiedziały. Odpowiedź tę rozpatrzy Egzekutywa Międzynarodówki na najbliższym swym posiedzeniu.

Za obroną kraju

Ostatni dzień kongresu przyniósł wielką debatę w sprawie zbrojeń angielskich.

Rezultat debaty wyraził się w tym, że ogromna większość kongresu wypowiedziała się za tym, by wobec sytuacji międzynarodowej, w obliczu groźby napadu ze strony państw faszystowskich, dotychczasową postawę klasy robotniczej poddać rewizji.

Referował tow. Citrine. Nową postawę ruchu robotniczego sformułował on w słowach „adequate defense” (zbrojenia, odpowiednia okolicznościom). Angielski ruch robotniczy — dał Citrine do zrozumienia — i na to się zgodzi, by ze zbrojeń zrobiono użytek, jeżeli wszystkie inne drogi zawiodą w walce z gwałcicielami prawa międzynarodowego i zaborczością państw imperialistycznych. Angielskie związki nie wierzą, by musiały chwycić się wojny. One wciąż hołdują zasadzie bezpieczeństwa powszechnego i wierzą w idee Ligi Narodów. Lata ostatnie wykazały, że nie te idee są złe, lecz że rządy, które miały stać na straży tych idei, są do niczego. A zwłaszcza Rząd angielski!

I tu tkwi moment psychologiczny, który tak utrudnia angielskiemu ruchowi robotniczemu zmianę swej dotychczasowej postawy. Jak zmienić swój stosunek do Rządu w sprawie zbrojeń, skoro ten sam Rząd ponosi odpowiedzialność za bankructwo Ligi i idei bezpieczeństwa?

Mniejszość kongresu ten właśnie moment podkreślała najmocniej. „Chętnie zgodziłbym się na dwa kroć większe zbrojenia, gdyby nie żądał go Rząd, którego polityce zagranicznej nie ufam i gdybym był pewny, że zbrojenia będą skierowane przeciw faszystom” — oświadczył Artur Rorner, sekretarz górników walijskich.

„Ani jednej kropli krwi nie należy przelać w imię polityki, prowadzonej przez Rząd obecny” — dorzucił inny wybitny działacz górników, poseł Bevan.

Delegat mechaników, Little, wyraził wątpliwość, czy Rząd obecny istotnie po to się zbroi, by zapewnić światu pokój i wskazał na to, że Rząd ten sprzeciwia się wejściu Rosji do europejskiego frontu pokojowego.

Inni mówcy podkreślali, że robotnicy, godząc się na zbrojenia, tym samym utożsamiają się z polityką zagraniczną Rządu.

W drugiej mowie Citrine w znacznej mierze rozproszył obawy krytyków.

Przed wszystkim Citrine stwierdził, że zgoda na zbrojenia nie oznacza bynajmniej uznania polityki zagranicznej Rządu. Krytyczna postawa ruchu robotniczego do polityki zagranicznej Rządu pozostaje bez zmiany. Pod tym względem żadnych nie będzie ustępstw. Walka z Rządem obecnym, walka o Rząd robotniczy z niestabnącą energią.

„Ale Anglia nie może czekać, aż u władzy będzie Rząd robotniczy. Normalne wybory i ewentualne zwycięstwo Partii Pracy może nastąpić w r. 1940. Hitler i Mussolini nie będą tak długo czekać.

Co do obaw, by zbrojenia nie zostały użyte niewłaściwie, Citrine oświadczył: „Czy istotnie wierzyć, że Rząd angielski odważyłby się stanąć po stronie państwa faszystowskiego? Czy nie byłoby to jawnym wyzwaniem do wojny domowej? Nie wierzę, by Rząd angielski ważył się na wojnę jakąkolwiek, nie będąc pewnym poparcia ruchu robotniczego”.

Kongres 3.544.000 głosami przeciw 224.000 przyjął memoriał, opracowany przez „National Council of Labour” (Krajową Radę Pracy), wypowiedziany się za dobru jeniem. „Polityka międzynarodowa i obrona” — taki jest tytuł tego memoriału. Polityka międzynarodowa w duchu pokoju, bezpieczeństwa powszechnego i rozbrojenia powszechnego. Obrona przeciw na pastnikom faszystowskim i zgoda na zbrojenia, których konieczność nie z winy klasy robotniczej powstała.

Tylko dwa związki: pracownicy sklepów i robotnicy meblarscy głosowały przeciw memoriałowi.

Znany przywódca robotników

budowlanych Hicks wniósł rezolucję, potępiającą Japonię za napad na Chinę. Rezolucja domaga się interwencji mocarstw i zerwania przez Anglię stosunków dyplomatycznych z Japonią. Rezolucję uchwalono jednomyślnie.

Inna rezolucja domaga się dalszej walki z faszyzmem. W dyskusji wyrażono niezadowolenie z tego, że są organizacje podziemne robotników, zarządzające wyścizki do Niemiec.

Na tym zakończono 69-ty kongres, który być może przejdzie do historii, jako „kongres koncentracji, jako kongres „polityki realnej”.

ALF EVANS.

Komunikaty P.A.T.

Rozprawy na tle strajku chłopów Dalsze aresztowania włóścian

Przed sądem grodzkim w Rzeszowie toczyły się dwie rozprawy o strajk rolny w powiecie rzeszowskim. W pierwszej rozprawie na ławie oskarżonych zasiadli: prezes koła Stronnictwa Ludowego w Babicy Aleksander Pasternak i członek Zarządu tego koła Józef Pasternak, którym akt oskarżenia za rzucił, iż w czasie strajku rolnego, a w szczególności w dn. 20 ub. m. jako członkowie bojówki strajkującej na przystanku kolejowym w Babicy i na drodze publicznej przemocą i groźbą zmuszali osoby udające się na targ z artykułami żywnościowymi do Rzeszowa do zaniechania tego zamiaru.

Oskarżeni do winy się nie poczuwają. Z powodu niezjawienia się na rozprawę poszkodowanych, proces odroczone.

W drugiej rozprawie stanęło przed sądem 9 oskarżonych z prezesem koła Stronnictwa Ludowego w Miłocinie na czele. Akt oskar

CHLOPSKA „SZLACHTA”

Reakcja nasza nie przebiega w środkach w walce z demokracją i reformami społecznymi. Dwa organy prawicy, endecki „Dziennik Narodowy” i konserwatywny „Czas”, jakby się zmówiły i atakują ruch ludowy argumentami „historycznymi”. Oto postulaty chłopskie, żądania ziemi i praw politycznych, to — według tych organów — czysta „szlachetczyzna”. A wiadomo, że szlachta doprowadziła Polskę do zguby...

Chciwość ziemi i władzy cechowała szlachtę i cechuje obecnie chłopów — biada „Czas”. Nie chce on zrozumieć, a raczej udaje, że nie rozumie tej „małej” różnicy

między szlachtą, a chłopem, że szlachta poszytowała na roli, którą chłop uprawia własnym potem i znojem. Chłop też nie sięga do władzy niepodzielnej, lecz żąda na jego liczebność i rolę, jaką odgrywa w gospodarstwie.

Ale paradne jest to wytykanie „szlachetczyzny” chłopom ze strony organów, które niby potępiając tę szlachetczyznę w przeszłości, bronią jej resztek dzisiaj, w Polsce 20-go stulecia!

JAKA MA BYĆ ORDYNACJA WYBORCZA?

„Kurier Polski” radzi podjąć dyskusję w sprawie nowej ordynacji wyborczej. Słusznie. Ale z góry odrzuca pięcioprymiotnikowe prawo wyborcze, wysuwane przez demokrację.

Argumentów nie podaje. Bo nie jest przecież argumentem, że parlament winien być czymś więcej, niż „klapą bezpieczeństwa” dla napięć społecznych, że ma za zadanie rozwiązywać konkretne zagadnienia państwowe, że ostrzeżeniem przed demokratycznym Sejmem ma być „działalność” (cudzy słów „Kuriera”) b. łódzkiej rady miejskiej.

Nie wiemy, o którą radę miejską w Łodzi pismu temu chodzi i co ono jej ma do zarzucenia. Wiemy natomiast, że jeżeli chodzi o poziom należyty Sejm, to zapewni go może właśnie tylko demokratyczna ordynacja wyborcza. Obecny „elitarny” Sejm chyba dostatecznym jest argumentem.

„Kurier Polski” zapomina zresztą, że konstytucja obecna tak dalece ogranicza uprawnienia Sejmu, że istnienie jego może być jako tako usprawiedliwione jedynie jako istotna reprezentacja społeczeństwa. A taką będzie tylko przy 5-prymiotnikowym prawie wyborczym.

GROCH Z KAPUSTĄ

Korespondent paryski „Gazety Polskiej” nie jest zadowolony z konferencji w Nyon, ponieważ nie było tam Włoch i Niemiec.

„W tych warunkach każdy wy czuwa, że konferencja w Nyon jest paradoksem, abstrakcją i formą samozakłamania się, czymś takim mniej więcej, jak bigos bez kapu-

sty, co brzmi, według francuskiej sceptycznej formuły: „un civet sans lievre”. Poco w takim razie to zgrzywanie się w próżni?”

Bigos bez kapusty istotnie nie ma sensu. Ale to nie znaczy, że trzeba być zwolennikiem grochu z kapustą. Właśnie nieobecność Niemiec i Włoch sprawiła, że konferencja w Nyon pomyślnie i szybko spełniła swe zadanie, że nie było w niej tego fałszu, jaki cechuje komisję „nieinterwencyjną” w Londynie. Jak bowiem można żądać od Niemiec i Włoch walki z piractwem, które one same uprawiają na Morzu Śródziemnym?

PRACOWNICY A POLITYKA

W „Dzienniku Porannym” p. A. Wiczorkiewicz, rozważając stosunek pracowników umysłowych do polityki, dochodzi do wniosku następującego:

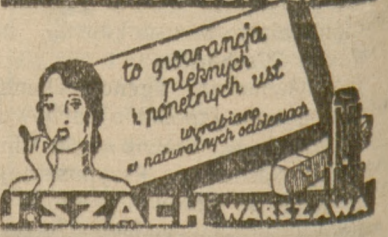
„Demokracja więc jest tą zasadniczą platformą polityczną, która ruch pracowniczy przyjmować musi, jako jedyną umożliwiającą realizowanie postulatów pracowniczych. Apartynjny, unikający politykowania ruch pracowniczy nie może nigdy rezygnować z politycznej postawy i rezygnować z niej nigdy nie zamierzał. Jest dziekiem demokracji i na gruncie jej zasad stać musi twardo, bo są one fundamentem, na którym wzrosła jego siła i jego znaczenie i od którego moey i trwałości zależy dalszy jej rozwój”.

ALKOHOL A POLITYKA

„Dziennik Bydgoski” w korespondencji z Warszawy o kongresie antyalkoholowym, tak pisze o przemówieniu prez. Starzyńskiego:

„Gromił on i potępiał wszelki alkoholizm, malował bardzo wymowne obraz nieszczęścia i demoralizacji, jaki nałóg ten sprowadza na całe społeczeństwo. Tak mówił przyzwykły Warszawa p. Starzyński, natomiast tenże p. Starzyński, jako wiceminister skarbu wprowadził wszelkie udogodnienia dla pijących, które dziś są zwane „lex Starzyński”!

POMADKI DO UST SZACHA

W Gdyni

Robotnicy portowi stają w obronie swoich praw

W niedzielę, dn. 12 września, odbyło się w Gdyni wielkie zgromadzenie robotników portowych. Przedmiotem obrad było zajęcie stanowiska w sprawie projektowanych zmian w ustawodawstwie portowym.

Na zgromadzenie przybyło około 2000 robotników, zatrudnionych w porcie. Przybyły też delegacje bratnich związków dla wyrażenia solidarności i poparcia dla akcji robotników portowych.

Uchwalono bardzo ostrą rezolucję, w której robotnicy stwierdzają, że w obronie swoich praw nie cofną się przed najostrejszymi środkami akcji masowej.

Do premiera Składkowskiego i ministra Kościakowskiego zostaly wyslane depesze z protestem przeciwko planowanym zmianom ustawowym.

Międzynarodowy zjazd przeciwalkoholowy w Warszawie

Na czoło obrad drugiego dnia zjazdu przeciwalkoholowego w Warszawie wybił się świetny referat dr. M. Rosego z Wilna. Światowej sławy uczonego, specjalistę badań nad mózgiem, prof. Rose, mówił o wpływie alkoholu na mózg. Jasne wywody, wskazujące na zgnębienie skutki alkoholu na mózgu, na jego funkcje i na twórczość człowieka, prelegent ilustrował przezręczymi, obrazującymi swe własne badania nad mózgiem zwierząt i ludzi, pozostającymi pod wpływem użycia i zatrucia alkoholem.

Referat skupił w Teatrze Polskim kilkadziesiąt osób. Prelegent mówił po polsku i niemiecku i odpo wiadał na szereg zapytań.

Na plenum kongresu m. in. wygłosili referaty: dr. P. Dauplin o winie jako czynniku alkoholizmu z dwoma koreferentami (uczeni francuscy). Prof. dr. Vermeulen z Belgii mówił o alkoholu i chorobach umysłowych ze szczególnym uwzględnieniem piwa, jako przyczyny psychoz alkoholowych.

W sekcjach wczasów robotniczych dr. G. Thelin z Międzyna-

rodowego Biura Pracy w Genewie rozpatrywał zagadnienie wczasów robotniczych i sprawę alkoholu. W sekcji lekarskiej prof. A. Wodziczko z Poznania wygłosił referat o alkoholizmie jako zagadnieniu rasy i środowiska, a dr. J. Nelken z Warszawy o alkoholu w walce lotniczo-gazowej.

W ramach kongresu odbywały się zjazdy specjalne z osobnymi programami jak katolicki, ewangelicki, międzynarod. kolejarzy przeciwników alkoholu, międzynarodowa konferencja kobiet, młodzieży abstynentów.

Wieczorem w poniedziałek odbywało się wyświetlanie filmów przeciwalkoholowych. Z wystawy warto podkreślić ciekawe zestawienia i wykresy, z których wynika, że w Polsce w r. 1928 na alkohol ludność wydała 1 miliard 444 miliony zł., podczas gdy na obronę kraju ponad 800 milionów, a na szkolnictwo i oświatę tylko 360 milionów zł. Obecnie dobiegamy znowu do tych cyfr, choć na szkoły jeszcze mniej, bo niewiele ponad 300 milionów zł. Z. P.

Advertisement for Mieczysław Gajewski, a member of the Council of the Polish Workers' Party, with details of his death and funeral.

Sytuacja w Hiszpanii

Agencja Havasa komunikuje, że łączność telegraficzna i telefoniczna pomiędzy Paryżem a Barceloną i Walencją była przerwana.

Później nadeszła wiadomość o przywróceniu łączności między Paryżem a Barceloną i Walencją.

Jak przypuszczają, linie telefoniczne i telegraficzne, łączące Francję z Barceloną zostały zerwane w czasie bombardowania Portbou przez dwa wodno-samoloty powstańcze.

Większość zrzuconych bomb spadła wzdłuż linii kolejowej, która została zniszczona. Przeciwko samolotom powstańczym wystarowały myśliwskie aparaty rządowe, a statek ochrony wybrzeży ostrzeliwał samoloty powstańcze z dział przeciwlotniczych. Mimo

to lotnikom powstańczym udało się uciec cało.

Komunikat oficjalny sztabu powstańczego donosi, że na froncie Leon zdobyte zostały el Cueto, el Lombera oraz stanowiska pomiędzy el Lombera, Matallana i wzgórzem Bredon na północ od Vega de Gordan, Pella Cueto, Penas de Luescar, Turron na północ-wschód od Casares.

Na froncie aragońskim pod Valdescalera powstańcy odparli atak wojsk rządowych.

Radio powstańcze komunikuje: W obojmych okręgach powstańcze bombardowały fortyfikacje portu Gijon. Na froncie aragońskim na odcinku Zuera oddziały powstańcze zajęły nowe stanowiska w Sierra Alcubierre.

Samoloty japońskie zbombardowały szpital amerykański

Agencja chińska Central News donosi, że konsul Stanów Zjednoczonych w Kantonie zażądał interwencji swego ambasadora wobec ambasadora japońskiego w Chi-

nach w związku ze zbombardowaniem szpitala amerykańskiego przez samoloty japońskie w Hui-Czeu w pobliżu Kantonu.

Ponowny wyrok apelacyjny w procesie przytyckim

We wtorek Sąd Apelacyjny w Lublinie pod przewodnictwem sędziego Walewskiego wydał wyrok w ponownej rozprawie apelacyjnej o zacięcia przytyckie.

Mocą wyroku osk. (sek. Frydman skazany został na 3 1/2 lat więzienia (poprzednio 5 1/2), Leizer Kirszenewaj na 5 lat więzienia (poprzednio 6 lat), Sulima Lewka na 7 lat (poprzednio 8), Józef Strzałkowski, który poprzednio był skazany na 1 rok oraz Jan Wójcik, skazany poprzednio na 8 miesięcy więzienia — zostali uniewinnieni. Gustaw Iwański, skazany poprzednio na 1 1/2 roku więzienia, Józef Wierzbicki na 8 miesięcy oraz Władysław Gospodarczyk na 8 miesięcy, nie uzyskali zmiany wymiaru kary i w stosunku do nich wyrok poprzedniej instancji został obecnie zatwierdzony.

Przewodniczący zaznaczył w motywach, że wina Strzałkowskiego i Wójcika nie została udowodniona, sąd bowiem daje wiarę świadkom, którzy wykazali dostateczne alibi oskarżo-

nych. Frydman został skazany za przekroczenie obrony koniecznej, a co do oskarżonych Lewki i Kirszenewaj, to biorąc pod uwagę okoliczności zawarte w orzeczeniu Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny złądził im karę o 1 rok.

Obrona oskarżonego Lewki zapowiedział skargę kasacyjną.

Nieco ciepłej wcz-deszczowo

Przewidywany przebieg pogody w dniu 15 b. m.: Rankiem miejscami mglisto potem stopniowy wzrost zachmurzenia aż do deszczów począwszy od zachodu kraju. Nieco ciepłej umiarkowane wiatry z kierunków południowych, w górach halny. Chmury warstwowo-kłębiaste, przechodzące w deszczowe.

Gdy faszyzm szturmie świat...

Dokumenty o tragedii Hiszpanii

Dzięki inicjatywie i pracy Edwarda Boyé, jednego z najbardziej znanych w Polsce znawców literatury hiszpańskiej, możemy ogłosić zestawienie kilku dokumentów o hiszpańskiej wojnie domowej. Dokumenty te nie wymagają komentarzy. Zostały wybrane z pośród wielu, bardzo wielu, innych, podobnych albo takich samych.

Te, które ogłaszamy, stanowią jeszcze jeden dowód tego, jak wygląda w samej rzeczy PRAWDA o tragedii hiszpańskiej.

Red. LAUREAT NOBLA i „ŁGARZ Z SEVILLI”.

„Zamordowali naprzykład w bezprzykładny sposób znakomitego pisarza Benevente”.

(Deklaracja generała Quiépo de Llano dla dziennika „L'Echo de Paris” 27.VIII 1936).

„Wielki pisarz dramatyczny, Jacinto Benevente, laureat nagrody Nobla, o rozstrzelaniu którego podano fałszywe wiadomości, żyje, przebywając w miejscu całkowicie bezpiecznym”.

(Komunikat oficjalny Rządu Rzeczypospolitej Hiszpańskiej 15.IX 36).

„Nie, nigdy nie obawiałem się niczego ze strony „czerwonych”. Przeciwnie, zawsze drżałem na myśl, co ze mną mogą uczynić faszyci. Mam wielu wrogów wśród prawników hiszpańskich, natomiast nie mogę ich mieć wśród lewicowców, tym bardziej zaś wśród proletariatu. W dziełach moich nigdy nie ośmieszałem ludu. W przeciwieństwie do innych pisarzy, którzy wśród „niskich” klas społeczeństwa szukali rzekomo śmiesznych typów, po to, aby w brudny i podły sposób zniechęcać się nad nieokrzesanym chłopem lub ciemną służącą — ja szukałem takich typów wśród arystokracji i plutokracji hiszpańskiej.

Jakże można patrzeć na tę tytaniczną walkę ludu hiszpańskiego, ludu osamotnionego, z faszyzmem całego świata? Gdy przekonałem się, że lud hiszpański, z właściwą mu wielkodusznością, przelewa swoją krew w obliczu moich tego świata, z którymi ja osobiście nigdy „do tchu” dojść nie mogłem, stanąłem całkowicie po jego stronie, zidentyfikowałem się z nim i obecnie czekam z utęsknieniem na koniec tej walki, abyśmy mogli zaprowadzić nowy ustrój sprawiedliwości i pokoju. Żywię wiarę

w triumf praworządnej władzy Rzeczypospolitej Hiszpańskiej, jeżeli jednak, dla tej czy innej przyczyny, triumf ten nie mógł się stać naszym udziałem, nie będę żył w kraju niewolników i, mimo mych lat sędziwych, opuszczę Hiszpanię z uczuciem, jakiego chyba nie trudno się domyśleć”. (Don Jacinto Benevente. Dziennik „La Vanguardia” Barcelona, 7.X 36).

Wielki dramaturg hiszpański Benevente należy do t. zw. wyższych klas społeczeństwa. W Polsce wystawiono przed wojną jego dramat „Los intereses creados” pod błędnym tytułem „Krag interesów”, po wojnie p. Zofia Casanova Lutowska przełożyła sztukę „Malquerida” „Zle kochana”.

PRZYPOMNIENIE.

(W jednym z numerów „L'Echo de Paris” bohater wielkiej wojny, generał Castelnau wysławiał zbuntowanych generałów hiszpańskich, wyrażając się jednocześnie wżgardliwie o przywódcach „Frente Popular”. Marcelino Domingo umieścił w „L'Oeuvre” artykuł, który cytujemy dosłownie. Na odpowiedź Marcelino Domingo generał Castelnau nie replikował).

„Czytałem artykuł pański w „L'Echo de Paris”. Nie mam zamiaru dyskutować o pańskim dobrym smaku, ani o pańskiej duchowej wytworności; nie będę również odpowiadał uprzejmymi przymiotnikami na pańskie przymiotniki. Ograniczę się prosto do podania wiadomości pańskiej, co następuje:

1) Hiszpanie, których pan broni, są generałami, którzy, złożony przysięgę na wierność swemu państwu, nie dotrzymali słowa. Jeżeli, jako generał, uważa pan ten sposób postępowania za szlachetny, współczuję panu z głębi serca.

2) Hiszpanie, których pan broni, po większej części nie są Hiszpanami. Są to Maurzy, sprowadzeni z Afryki po to, aby ujarzmić Hiszpanię. Jeżeli, jako generał armii tego kraju, którego obowiązkiem jest strzec porządku w Maroku, uważa pan to za usprawiedliwioną, proszę to rzec wyraźnie i otwarcie. Powinniśmy się dowiedzieć, czy naprawdę istnieje taki generał francuski, który sądzi, że wolno sprowadzać do Europy Marokańczyków po to, aby mordowali obywateli państwa, związanego z Francją traktatem z Algieras.

3) Hiszpanie, których pan broni, byli zacieklemi germanofilami w niezbyt dawnej epoce. Mam na myśli lata 1914 — 1918. Dzięki tym właśnie germanofilom, Hiszpania nie mogła stanąć przy boku Francji. Są to ci sami germanofile — czego dowodem jest hołd, złożony przez zbuntowanego generała Cabanellos, Adolfa Hitlera, „Nie tylko podziwiamy Adolfa Hitlera, my go także czcimy” — „Deutsches Nachrichtenbüro” 15.X 36).

„a będziesz piękna i czurowa młoda używając...”

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

W SZEDZIE NABYCIA

4) Hiszpanie, których nazywa pan „Frontem Ludowym”, byli na tomiast entuzjastycznymi frankofilami w epoce, gdy pańscy dzisiejsi pupile nosili miano germanofilów. Prezydent Rzeczypospolitej Manuel Azana, Prieto i ja — to tacy sami właśnie frankofile.

5) Wszyscy republikanie hiszpańscy i wszyscy hiszpańscy socjaliści byli i są frankofilami. W czasie wielkiej wojny ówczesny król hiszpański Alfons de Bourbon rzekł z taką samą wytwornością psychiczną, jak pan, panie gene-

rale Castelnau, że jesteśmy „kanalia” („La canalla”). „Kanaliami” z 1914 roku i kanalia z „Frontu Ludowego” (1936) — to te same siły, na które Francja zawsze liczyć mogła i które, w razie niebezpieczeństwa, zawsze przyjdą jej z pomocą.

6) Jeżeli by ci, których pan broni, panie generale Castelnau, okazali się zwycięzcami, Hiszpania stałaby się dla Francji nową granicą niemiecką. Przeciwnie, jeżeli zwycięstwo odniesie Rzeczypospolita Hiszpańska — kraj nasz nigdy nie będzie dla Francji granicą. Wszyscy podamy jej rękę — nawet w tym wypadku, gdyby Francja z równą serdecznością do nas tej ręki nie wyciągnęła”.

ANGLOSAS Z AMERICAN-CLUB.

Edmond L. Taylor, prezes Zjednoczonej prasy anglo-amerykańskiej w Paryżu, przebył kilka miesięcy w „narodowej” Hiszpanii Afrykańczyka Franco. Po powrocie wygłosił w „American-Club” odczyt, opublikowany następnie w „Chicago-Tribune”.

„Proszę przyjąć do wiadomości, że nie jestem wyznawcą żadnej doktryny. Nie jestem socjalistą i nawet nie wiem, czy mogę się nazwać demokratą. Na dobrą sprawę nie wiem właściwie kim jestem tak, iż nie dziwię się, gdy mnie poczytują za faszystę. Należę do Kościoła katolickiego — nie praktykuję — to prawda — tym nie mniej czuję się katolikiem. Nie ma zatem żadnej antynomii osobistej między mną a rebeliantami hiszpańskimi. Mimo to wszystko, stwierdzam uroczyście, że żołnierze Franca są wściekłymi psami...”

„Nie mogę ścierpieć postępowania tych ludzi, którzy, zachowując się, jak dzikie zwierzęta, pragną w oczach całego świata uchodzić za bojowników cywilizacji zachodniej. Nienawidzę z całego serca — tak, jak każdy dziennikarz o niezakamowanym sumieniu — tych tendencyjnych przemówień, tej ustawicznej hypokryzji, tej ohwędnej propagandy, opartej na bezczelnym kłamstwie! Jeżeli sprawa jest nawet dobra, to jeśli ludzie, broniący jej, kłamią — należy ujawnić ich kłamstwa w nieubłagany sposób.”

W tej strasznej wojnie nigdy nie słyszałem słowa litości dla wroga. Wymyka to stąd, że rebelianci nie traktują republikanów, jakokoby ludzi. Zabijają ich, jak psy i nie biorą jeńców.”

W tej strasznej wojnie nigdy nie słyszałem słowa litości dla wroga. Wymyka to stąd, że rebelianci nie traktują republikanów, jakokoby ludzi. Zabijają ich, jak psy i nie biorą jeńców.”

W tej strasznej wojnie nigdy nie słyszałem słowa litości dla wroga. Wymyka to stąd, że rebelianci nie traktują republikanów, jakokoby ludzi. Zabijają ich, jak psy i nie biorą jeńców.”

W tej strasznej wojnie nigdy nie słyszałem słowa litości dla wroga. Wymyka to stąd, że rebelianci nie traktują republikanów, jakokoby ludzi. Zabijają ich, jak psy i nie biorą jeńców.”

W tej strasznej wojnie nigdy nie słyszałem słowa litości dla wroga. Wymyka to stąd, że rebelianci nie traktują republikanów, jakokoby ludzi. Zabijają ich, jak psy i nie biorą jeńców.”

Rokowania o umowę zbiorową w cukrownictwie rozbite

Wine rozbicia rokowań ponoszą wyłączne przemo słow.

W dnach 10 i 13 września odbywały się rokowania pomiędzy przedstawicielami Związku Zawodowego Robotników Cukrowni w Polsce a Związkiem przemysłowców cukrowniczych. ROKOWANIA NIE DOPROWADZIŁY DO ŻADNEGO REZULTATU.

Projekt umowy zbiorowej na r. 1937/8 opracowany przez Związek Zawodowy Robotników Cukrowni zasadniczo nie różni się w ujęciu od zeszlizorowanej umowy.

W związku z niedotrzymaniem umowy przez cukrownie w latach ubiegłych i to w poważnym ich procencie — projekt nowego układu został sprecyzowany bardzo szczegółowo w tym celu, aby jaknajmniej było możliwości do dowolnych interpretacji.

Dalej w projekcie jest mowa o podwyższeniu stawek robotników sezonowych, które do tej pory są skandalicznie niskie, bowiem wynoszą w większości cukrowni 25 groszy na godzinę. A więc płace są niższe, niż płace robotników na robotach publicznych. Dalej projekt umowy utrzymuje nadal pozycję odpraw dla wypracowanych robotników oraz dla wdów po nich, które to odpra-

wy od lat 19-u były stosowane. Poza tym jest szereg drobnych zmian.

Przedstawiciele Związku przemysłowców te trzy zasadnicze postulaty KATEGORYCZNIE ODRZUCILI.

Przedstawiciele Związku Zawodowego Robotników od tych postulatów odstąpić nie mogą, albowiem:

1) stawki robotników sezonowych muszą być wydatnie podniesione, gdyż stan dotychczasowy (25 groszy na godzinę) — powiedzmy delikatnie — był niemożliwy; 2) nie ma żadnych podstaw do odebrania nabytego w ciągu 19 lat prawa do odpraw robotnikom i wdowom po nich; 3) szczegółowo sprecyzowane kategorie robotnicze musi pozostać — jeżeli umowa nie ma być tylko „świstkiem papieru”, jak to w poważnym stopniu było dotychczas.

Rokowania zostryły rozbite w winy przemysłowców. Robotnicy zdecydowali się o postulaty swoje przeprowadzić walkę aż do zwycięstwa.

W najbliższym czasie postaramy się bliżej zapoznać społeczeństwo z warunkami pracy i płacy robotników w cukrowniach.

W tym celu będziemy używać Esperanto, jeżeli będziemy go używali, będzie służyć masonom, jeżeli go im zostawimy”.

Kongres warszawski nosił charakter neutralny. Wśród reprezentantów wielu krajów brakło na nim przedstawicieli dwóch ustrojów państwowych najbardziej krajowych: hitlerowskich Niemiec i Rosji Sowieckiej.

W ostatnim numerze jednego z tygodników pewien autor, nie mający widocznie żadnego pojęcia o historii zagadnienia języka międzynarodowego, robi Zamenhofa twórcą „volapiku” (również międzynarodowego języka), choć powszechnie wiadomo, że był nim ksiądz dr. Schleyer. Używa wyrażenia „grupka esperantystów” na oznaczenie kongresu, w którym reprezentowane były trzydzieści dwa kraje przez ludzi nie tylko różnych narodowości, ale i różnych ras i różnych klas społecznych. Poza tym należy sobie uświadomić, że ruch esperancki skupia w różnych organizacjach przeszło dwa miliony ludzi, t. j. więcej, niż liczą sobie mieszkańcy razem dwa największe miasta w Polsce.

Ponadto tenże autor używa w stosunku do esperanta określenia „odrażający dziwotwór”. Jeżeli ktoś nie orientuje się nawet w tym, co to jest „volapik”, a co esperanto, to oczywiście nie wie również, że o walorach językowych tego ostatniego w sensie bardzo pochlebnym wypowiedzieli się uczeni językoznawcy tej miary, co Max

Müller i Baudoin de Courtenay. Wyszukano również zarzut, że esperanto szkodzi celom narodowym i państwowym. Jednakże nikt z tych, którzy ten zarzut wysuwali, nie przytoczył choćby jednego przykładu, żeby ktoś za sprawą esperanta stał się zdradzący swego kraju lub choćby tylko wynarodowił się. Istnieje wprawdzie nieliczna grupa esperantystów, którzy określają się, jako ludzie bez narodowości, ale nie stali się nimi przez esperanto, lecz jedynie używają esperanta dla porozumiewania się między sobą. Równie dobrze mogliby używać każdego innego języka.

Dziwna rzecz, że obawy, ażeby esperanto mogło szkodzić jakimkolwiek zadaniom państwowym istnieją chyba tylko w Polsce i w Niemczech hitlerowskich, gdzie ruch esperancki został całkowicie zgniebiony. W wielu innych państwach, np. we Francji, Szwecji, Finlandii esperanto cieszy się od dawna poparciem rządów. Niejednokrotnie bywa używane w różnych krajach do celów propagandowych, zwłaszcza robią to bardzo umiejętnie Austria i Czechosłowacja. Podczas ostatniego kongresu w Warszawie rozdawano ładnie ilustrowane prospekty w języku esperanckim, zapraszające do zwiedzenia Czechosłowacji.

Natomiast u nas znalazło się piśmiennictwo, które uznało, że „zamknięcie całego towarzystwa i odstawienie „gości” do granicy — oto jedyna zgodna z interesami Polski ustosunkowanie się do zjazdu esperantystów”.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

DR. JANINA ENDER.

Duch, panujący w armii Franco jest duchem bandy „lynchers”, którzy w naszych południowych Stanach ścigają murzyna-przestępcę. Franco nie mógłby zwyciężyć bez okrutnego terroru, tak jak nie mógłby zwyciężyć bez włosko-niemieckich instruktorów, bez cudzoziemskich lotników, bez Maurów i bez legionistów. Nie dlatego, aby republikanie mieli lepszą armię — prosto z tego powodu, że masy ludowe są przeciwko Franco.

FRANCO NIE JEST W STANIE ZDOBYĆ HISZPANIĘ TAK, JAK MUSSOLINI ZDOBYŁ WŁOCHY LUB HITLER NIEMCY. Istotnie, Franco nie zdobywa wcale Hiszpanii. Czynią to za niego Hitler i Mussolini. Franco jest tylko ich generałem na terenie operacji wojennych”.

KRÓTKA PAMIĘĆ NIEKTÓRYCH FRANCUZÓW I BELGÓW.

Znakomity profesor prawa międzynarodowego, jeden z przywódców lewicy republikańskiej, Jiménez Asua, wygłosił na kongresie brytyjskiej Partii Pracy w Edimburgu krótką mowę:

„Z prerażeniem wspominam zawsze okres 1914 — 1918 roku. Niechże jednak ci, do których zwracam się dziś ze smutną przestroga, niechże ci, których kocham i którzy zawsze pozostali mi bliscy pamiętają, że Katalonia, wbrew pragnieniom militarnej kasty hiszpańskiej, nie chciała stanąć w wojnie po stronie Niemiec, i że przykład jej oddziaływał na Hiszpanię.”

W ciągu tych czterech lat Katalonia dostarczała sprzymierzonym wielkie ilości amunicji i broni. Kobiety katalońskie, pierwsze ze wszystkich kobiet świata przesiały królowej Elżbiecie belgijskiej słowa najgłębszej czci i podziwu dla jej akcji, podjętej dla dobra ujarzmionego kraju.

Czy przypominacie sobie, że pod Verdun zginęło dla Francji i Belgii, dla was wszystkich, walczących o wolność, 14.000 katalońskich ochotników?

Jakaż gorycz napęła moje serce dzisiaj, gdy widzę, że opinie publiczną wprowadza się w błąd, lub też że pozostaje ona obojętna, że nie reaguje naturalnym impulsem na gwałt zadawany nam przez obcych okupantów. Czy nie widzicie, drodzy nie widzicie, że z poza pleców zbuntowanej kasty militarnej wychyla się zło-wieszczy cień Hitlera i Mussoliniego?...”

Na marginesie

Kongresu Esperanckiego w Warszawie

Kongres Esperancki, który w ubiegłym miesiącu odbył się w Warszawie, zgromadził około 1200 osób, z czego 900 esperantystów zagranicznych.

Zdawać by się mogło, że Polska nie jest krajem, któryby mógł się uskarżać na nadmiar turystów z zagranicy, a więc przyjazd tak poważnej liczby cudzoziemców należałoby powitać z radością, tym bardziej, że wśród obcych gości znaleźli się i tacy, którzy bądź zdawna wykazywali zainteresowanie Polską, bądź też obecnie nią się zainteresowali. (W czasie kongresu odbył się esperancki odczyt o kulturze polskiej). Niektórzy z uczestników kongresu zostali nawet dłużej w Polsce, ażeby się z nią bliżej zapoznać. Każdy członek kongresu otrzymał ładnie ilustrowane przewodniki po Warszawie, Wilnie, Krakowie i Gdyni w języku esperanto. Podczas trwania kongresu odbywało się zwiedzanie Warszawy i okolicy, a po kongresie zorganizowano szereg wycieczek po Polsce dla zapoznania cudzoziemców z naszym krajem. Kongres ten wykazał nieodłączność między sobą i między sobą, że esperanto jest nieocenionym wprost środkiem propagandy polskiej wśród obcych. Osobliwie miały miejsce wielokrotnie słyszane z ust zagranicznych esperantystów, że jedynie dzięki językowi esperanto przodkilo się w nich zainteresowa-

nie Polską, kolebką tego języka. Tymczasem znalazły się w Polsce pisma, które ustosunkowały się do kongresu nie tylko krytycznie (rzeczowa krytyka jest zawsze pożądana), ale wręcz wrogo lub nawet napastliwie.

Należy przyznać, że z punktu widzenia organizacyjnego kongres miał pewne braki i niedociągnięcia. Ale krytyka, która się w pewnych odtłumach prasy ukazała, daleka jest nie tylko od wszelkiej rzeczowości i bezstronności, ale niekiedy mija się wręcz z prawdą i przybiera formy nieprzyzwoite. Różne drobne nieraz rzeczy wyolbrzymia się do niesłychanych rozmiarów i nadaje im znaczenie, którego nigdy nie miały. Natomiast ważne i znamienne fakty z ruchu esperanckiego celowo się przemilcza, jak np. to, że dwanaście pism esperanckich wydało przed kongresem specjalne numery, poświęcone Polsce.

A więc głosiło się, że esperanto służy celom „bezbożniczym”, chociaż kongres zaczął się od... nabożeństwa w kościołach chrześcijańskich (przy czym w kościele św. Aleksandra wygłosił kazanie po esperancku Franciszkanin włoski, ks. Modeste Carolli), chociaż w ramach kongresu odbyło się posiedzenie sekcji esperantystów-katolików. Takie fakty jak istnienie stowarzyszeń i pism religijnych esperanckich pomija się zu-

pełnym milczeniem.

Ci, którzy widzą w esperancie niebezpieczeństwo dla religii, są „plus catholique que le pape” (więksi katolicy, niż sam Papież), gdyż Stolica Apostolska zawsze odnosiła się i odnosi nadal do esperanta bardzo przychylnie. Papież Pius XI wystosował list pochwalny do księdza Modesta Carolli’ego za jego działalność esperancką, śpiewy esperanckie wykonywane były w Kaplicy Sykstyńskiej w czasie esperanckiego kongresu katolickiego w Rzymie, a radiostacja Watykańska nadaje m. in. programy w języku esperanto.

W piekle wojny na Wschodzie ginie bezbronna ludność

ZATOPIONY OKRĘT JAPŃSKI

Chińska kwatera główna donosi, że samoloty chińskie bombardowały okręty japońskie stojące w awanporcie Kwang - Czou. Jeden kontrtorpedowiec japoński został zatopiony. Samoloty chińskie startowały z Kantonu. Bomby rzucały tak celnie, że kontrtorpedowiec został trafiony 5-krotnie i w kilka chwil zatonął.

GINIE BEZBRONNA LUDNOŚĆ

Japońskie samoloty marynarki zbombardowały dżonki, na których uciekała ludność z terenów zagrożonych działaniami wojennymi. Dżonki posuwały się w górę rzeki Su - Szou. Kilka dżonek zostało zatopionych, przy czym zginęło ponad 400 uciekinierów.

PLONĄ DOMY - SZANCE

Japońska agencja Domei donosi, że wojska chińskie na wschodnim odcinku frontu szanghajskiego zostały wyparte przez Japończyków ze swej ostatniej obwarowanej pozycji, jaką stanowiły zabudowania Rady Muncypalnej i urzędów miejskich. Wycofując się Chińczycy podpalili domy, których nie mogli dłużej bronić.

TAKTYKA CHIŃCZYKÓW

Kiedy Japończycy usiłowali wyłazić na ląd pod Szanghajem w licznych punktach swe wojska i materiały wojenne, zadaniem dowódcy chińskiego, jak oświadczył przedstawiciel głównej kwatery chińskiej, było opóźnienie desantu japońskiego i niepokojenie nieprzyjaciela ciągłymi uderzeniami. Dowództwo chińskie wiedziało jednakże, iż nie będzie mogło przeszkodzić lądowaniu oddzia-

łów japońskich wobec potężnej artylerii okrętów japońskich i niedostatecznej ilości ciężkich dział, jakimi rozporządzają Chińczycy. Kiedy nieprzyjacielowi udało się usadowić na wybrzeżu—przed wojсками chińskimi stanął nowy cel, a mianowicie przeszkodzenie w połączeniu się różnych grup armii

japońskiej, które wylądowały. — Taktyka ta całkowicie udała się.

CHOLERA SZERZY SIĘ
W Szanghaju, w koncesji francuskiej stwierdzono 450 wypadków cholery. W koncesji międzynarodowej — 790. Większość ofiar epidemii stanowią uchodźcy chińscy.

Chiny apelują do Ligi Narodów

Rząd chiński nadesłał do sekretariatu Ligi Narodów apel, domagając się zastosowania art. 10, 11 i 17 Paktu Ligi Narodów oraz wykonania koniecznych kroków ze względu na sytuację na Dalekim Wschodzie.

Przewodniczący delegacji chińskiej Wellington Kuo w piśmie, wręczonym sekretarzowi generalnemu Ligi Narodów Avenolowi m. in. pisze:

„Z rozkazu mego Rządu, mam zaszczyt prosić o przyjęcie do wiadomości, że Japonia dokonała najeżdzu na Chiny, kontynuując mowę przy pomocy swych armii, marynarki i lotnictwa. Jest to akt agresji przeciwko integralności terytorialnej i niezależności politycznej Chin, co powinno być traktowane w myśl postanowień art. 10 paktu. Sytuacja, jaka powstała z powodu agresji japońskiej podlega również art. 11 paktu. Rząd

chiński uważa, iż powinien być zastosowany art. 17“.

Apel rządu chińskiego jest zapatrzony w dokładny opis i analizę konfliktu, przy czym sformu-

lowano pod adresem wojsk japońskich szereg zarzutów atakowania ludności cywilnej, niszczenia instytucyj kulturalnych, zakładów naukowych i t. d.

liłby na bliższe określenie sposobów ich fabrykacji. Wszystkie dotychczasowe dane stwierdzają, że materiał wybuchowy był niezwykle silny, gatunku nieużywanego we Francji i bardzo trudnego we Francji do nabycia. Poza tym jednocześnie wybuchu w obu miejscach, oddalonych od siebie o kilkanaście ulic, wskazuje na wielką precyzję mechanizmów zegarowych, umieszczonych w bombach. Okres czasu pomiędzy doręczeniem skrzynek z bombami a wybuchem, wynoszący około czterech godzin, pozwalał właściwie sprawcom zamachów znaleźć się w chwili wybuchu poza granicami Francji.

Dotychczasowe badania i rozważania rzeczoznawców pirotechnicznych coraz bardziej utwierdzają przekonanie, że bomby były tego samego rodzaju, co 9 bomb, wykrytych u terrorystów jugosłowiańskich w maju w Paryżu, jak również bomba, która wybuchła w tunelu pirenejskim w Cerberze.

Zarówno w kołach politycznych, jak i policyjnych i prasowych coraz bardziej ugruntowuje się przekonanie, że należy uważać za kół jakiejś poważniejszej francuskiej organizacji politycznej, czy to ze skrajnej prawicy, czy skrajnej lewicy. Cała prasa jednomyślnie niemal stwierdza, że w wubuch ten nie przynosi korzyści żadnemu z czynników wewnątrzno - politycznych Francji i że jedynie może być na rękę czynnikom zagranicznym, wrogim Francji, jako całości. Dzienniki komunistyczne o-

głoszą nagrodę w wysokości 25 tys. franków za wykrycie sprawców zamachu.

„Populaire“ dopatruje się pewnej analogii między ostatnimi zamachami a zamachem na króla jugosłowiańskiego Aleksandra i twierdzi, że ostatni zamach musiał być przygotowany przez jakąś międzynarodową organizację, kierowaną przez tajną policję zagraniczną. „Populaire“ zwraca podejrzenia pod adresem elementów hiszpańskich, zwolenników gen. Franco, ewentualnie innych czynników antyfrancuskich, pragnących wytworzyć w Europie wrażenie, że Francja znajduje się w stanie anarchii. „Republique“ przypomina, że w czasie nieoczekiwanych rozruchów w Clichy wśród czterech osób, zabitych było dwóch cudzoziemców, jeden Włoch i jeden Niemiec. Dziennik podkreśla, że istnieją we Francji t. zw. ludzie bez ojczyzny, specjalnie zainteresowani w podsycaniu wszelkich manifestacji i starający się przemienić te manifestacje w ruchy.

Władze policyjne zachowują ścisłą dyskrecję co do wyniku śledztwa. Sensacją dnia była tylko informacja o jakimś tajemniczym świadku, który zgłosił się w prezydium policji i miał dostarczyć rewelacyjnych informacji, stwarzających poważne podstawy do skierowania podejrzeń w określonym kierunku. Na podstawie zeznań tego tajemniczego świadka miano przeprowadzić w ciągu poniedziałku szereg rewizyj.

Schacht odchodzi

Tajemnicza dymisja władcy finansów III Rzeszy

W związku z pogłoskami o dymisji dr. Schachta, spowodowanymi jakoby rozbieżnością poglądów na politykę gospodarczo - finansową Rzeszy, w berlińskich kołach politycznych krąży również wersje, wedle której dr. Schacht ma opuścić stanowisko ministra gospodarki Rzeszy ze względu na niecelowość utrzymania podwójnych kierowniczych agend gospodarczych, z chwilą skoncentrowania kontroli całej gospodarki w sztabie planu 4-letniego.

Ustąpienie to ma być rzekomo następstwem nie rozbieżności między premierem Goeringiem i ministrem Schachtem, a przeciwnie rezultatem osiągniętej ostatnio między obu mężami stanu ugody, że kierownictwo min. gospodarki należy powiązać unią personalną z kierownictwem planu 4-letniego.

Ta unia personalna dojsz ma podobno do skutku w dn. 1 października. Co do możliwości jednoczesnego ustąpienia, dr. Schachta ze stanowiska prezesa Banku Rzeszy, zdania się podzielone.

Według wspomnianej wyżej wersji, dr. Schacht stanowisko to nadal zachowa. (PAT).

Atak na Z.S.S.R. zakończył hitlerowskie święto

NORYMBERGA (PAT). W godzinach wieczornych w poniedziałek nastąpił akt zamknięcia kongresu partyjnego równie uroczyste, jak jego otwarcie.

Jako jedyny mówca zabrał głos kanclerz Hitler. W słowach, nacechowanych gwałtownością i precyzją, w półtoragodzinnej mowie wystąpił on z aktem oskarżenia przeciwko Moskwie i jej władcom.

W zakończeniu mowy swej kanclerz wyraził się, że dla Niemiec gospodarstwo spokojne, uregulowane na całym świecie jest koniecznością, gdyż potrzebują one wymiany gospodarczej z innymi. Nie odsuwają się one od solidaryzmu międzynarodowego. Nie chcą izolacji politycznej, lecz „zabezpieczenia przed zarazą komunistyczną“.

W zakończeniu mowy swej kanclerz wyraził się, że dla Niemiec gospodarstwo spokojne, uregulowane na całym świecie jest koniecznością, gdyż potrzebują one wymiany gospodarczej z innymi. Nie odsuwają się one od solidaryzmu międzynarodowego. Nie chcą izolacji politycznej, lecz „zabezpieczenia przed zarazą komunistyczną“.

Zeznania oskarżonych w procesie o zajęcia w Raclawicach

Na str. 2-iej podajemy sprawozdanie z 1-iej części procesu 60 chłopów. W dalszym ciągu po przerwie sąd przystąpił do przesłuchania oskarżonych.

Pierwszy staje przed sądem Antoni Bisaga, członek Stronnictwa Ludowego. Oskarżony nie przyznaje się do zarzucanego mu czynu, jakoby brał udział w zbiegowisku, liczącym około 5000 osób, które wspólnymi siłami dopuszczały się przemocy i groźby względem policji. Oskarżony wyjaśnia, że przybył rowerem do Raclawic dopiero około godz. 3 popołudniu, a więc już po zjeździe.

Następny osk. Jan Bury, członek Str. Lud., również nie przyznaje się do winy. Na zapytanie prokuratora, skąd wziął się w Raclawicach, wyjaśnia, że jechał specjalnie na zjazd Stronnictwa Ludowego, zwołany do Raclawic, z Sochaczewa przez Żyrardów, Radom, Kielce i Miechów. O zakazie zjazdu przez władze nie wiedział i po drodze nigdzie nie został zatrzymany przez policję. Jako członek Stronnictwa Ludowego chciał dowiedzieć się, o czym będą mówić na zjeździe i jakie uchwalone zostaną rezolucje.

Trzeci z kolei stanął przed sądem Michał Bujak, wiceprezes Stronnictwa Ludowego, koło Le-

wicze. Oskarżony nie przyznaje się do winy i brania udziału w zbiegowisku. Oskarżony był tylko przy kopcu i widział, jak tłum rzucał kamieniami na policję.

Franciszek Bielawski, członek Str. Lud. również nie przyznaje się do winy oraz brania udziału w zbiegowisku. Oskarżony był na kopcu i bawił tam kilka godzin. Słyszał różne przemówienia, treści jednak nie pamięta. Był na kopcu tylko przez ciekawość. Idąc z powrotem słyszał strzały.

Następnie staje przed sądem oskarżeni: Józef Marzec i Stanisław Reron, którzy zeznali, że przybyli do Raclawic nie na zjazd Stronnictwa Ludowego.

Oskarżeni: Nawrocki, Piłat i Paźdzalski w dniu tym odbywali wycieczkę turystyczną na rowerach, wybierając trasę specjalnie przez Raclawice. Również do winy nie przyznają się, Henryka Dejworbna, siostra jej Teodozja oraz Bronisława Kobiorska. Wszystkie one zeznania swoje ze śledztwa cofnęły, gdyż — jak twierdzą — były przestraszone.

Pozostali oskarżeni w liczbie ok. 30 także nie przyznają się do winy i składają sądowi swoje wyjaśnienia.

Na tym rozprawę odroczone. (PAT).

Sprawa „przytycka“ po raz czwarty przed sądem

W poniedziałek 13 b. m. rozpoczęła się w Lublinie ponowna rozprawa odwoławcza o zajęciach w Przytyku na skutek uchylecia przez Sąd Najwyższy wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie.

Rozprawa dotyczy 3-ech oskarżonych Żydów i pięciu Polaków. W imieniu 11 powodów cywilnych występuje 2 odwoławców, oskarżonych zaś broni 11. Na wstępie sąd odrzucił wniosek obrońcy głównego oskarżonego Leski o wyłączenie sprawy tegoż

na podstawie opinii biegłych, dowodzących, że Wieśniak nie padł od kuli, pochodzącej z broni Leski.

Do zreferowaniu sprawy zabrał głos prokurator, domagając się dla Leski kary 8 lat więzienia, a dla pozostałych oskarżonych kar zgodnych z kodeksem. Następnie przemawiali przedstawiciele powodów cywilnych, prosząc o zasądzenie powództwa oraz obrony. Rozprawa trwa.

Erdal pasza do obuwia utrzymuje świeżość obuwia
Jej tajemnica: użyć jak najmniej pasy Erdal, ale poleerować miękkim sukmem, aż do isniącego połysku.

Układ w Nyon podpisze też Z.S.S.R.

Układ, zawarty w Nyon, został podpisany we wtorek przez wszystkie mocarstwa, reprezento-

wane na konferencji, jak również i przez Z. S. R. R., który przyjął postanowienia układu.

Petarda zaalarmowała Paryż

W nocy z soboty na niedzielę Paryż zaalarmowała niezwykle głośna eksplozja w dzielnicy Terne przy ul. św. Ferdynanda. Wybuch wywołał duże poruszenie wśród mieszkańców przyległych ulic, którzy łączyli

eksplozję z zamachem na ulicach Brissiere i Presbourg.

Po przeprowadzeniu dochodzenia okazało się jednak, że był to wybuch dużej petardy, znajdującej się na oknie dozorcy domu.

Wiadomości Sportowe

Hotentockie poczucie prawa

Artykuł Z. Szcza opisujący krótko i wglądowo niedowiedzią taktykę władz W.O.Z.P.N-u w t. zw. sprawie Znicza nie trafił w próżnię. W.O.Z.P.N. w inspirowanym przez siebie artykule w „Owym Sportowcu“ usiłuje zastraszyć kolejarzy skargą do starostwa na „beprawne“ postępowanie Z.Z.K. Stara r. s. t. o. d. Zrozumiały całą bezsensowność swojego postępowania krzyczy się na innych, że to oni są winni. To znaczy kto? Czy Zarząd Główny Z.Z.K., który pomagał takiemu zespołowi ludzi, jakimi okazali się niektórzy z członków Znicza i na którym ciąży odpowiedzialność za majątek związkowy. Czy też W.O.Z.P.N., firmuje pracę paru Boże się zlituj „prawników“ z W.O.Z.P.N-u.

Nie, panowie, nie nie wskóracie. Ci, o których uam chodzi, którymni postępowanie się w swojej robocie, zalegają ze składkami, a statut Znicza wyraźnie mówi, że prawa członkowskie traci się po 3 kolejno nieszapłaconych składkach członkowskich. Więc gdzie Krym, gdzie Rzym i co tu pleść o skargach do władz administracyjnych.

Tyle gdy chodzi o straszenie starostwem.

W całej tej sprawie interesuje nas coś więcej — a mianowicie, hotentockie poczucie prawa tych wszystkich co bronią dywersantów Znicza i dają im opiekę. Wyobraźmy sobie, co za gwalt podniosłyby wszystkie władze naszego oficjalnego sportu, gdyby w którymś klubie mieszczącym, jedenastu graczy oderwano się od organizacji i pod jej firmą zaczęto rozgrywać zawody. O, wtedy napewno nazwanoby to anarchią, komunizmem, groźnoby Berezę, słowem — kryminem.

Taś sprawa wyglądałaby w odniesieniu do Legii, Warszawianki itp. klubów mieszczących, ale gdy taki stan toleruje się, ba, co więcej, gorąco popiera gdy chodzi o klub robotniczy, wtedy nosi to bardzo piękną nazwę: podciąganie wżwyz naszego piłkarstwa.

Ladna zabawa a jaka budująca! Wzpec; tego rodzaju imprez a paradzi prawa nie trzeba będzie szukać wśród Hotentotów, wystarczy ul. Wilcza w Warszawie.

ST. SAIRA.

dziądz — Gdynia, III etap — Gdynia — Chojnice, IV etap — Chojnice — Włocławek, V etap — Włocławek — Warszawa.

Start do I etapu nastąpi we wtorek o godz. 7 rano na Białanach przed gmach Centralnego Instytutu W. F.

Lekkoatletyka

LEKKOATLECI AMERYKAŃSCY POKONALI JAPONIĘ

Przebijająca w Japonii drużyna lekkoatletyczna St. Zjedn. rozegrała w niedzielę mecz z reprezentacją Japonii w Osaka, wygrywając w stosunku wysokim 61:43.

Na uwagę zasługują następujące wyniki: 110 m. przez płotki — Tolmich (St. Zjedn.) 14,3 sek. przed Murakami 14,8 sek., w tymże — Sefton i Oe uzyskali po 435 c., pierwsze miejsce jednak uzyskał Amerykanin.

NORWEGIA POKONAŁA ANGLIĘ 75:64

W Oslo rozegrany został międzypaństwowy mecz lekkoatletyczny Norwegia — Anglia. Zwyciężyła reprezentacja norweska 75:64 pkt. Ciekawsze wyniki notujemy:

100 m. — Holmes (Anglia) 10,6 sek. 400 m. — Brown (A) 47,2 sek. 800 m. — Collier (A) 1:53,5 min. 1500 m. — Lehne (N) 3:53,2 min. — rekord Norwegii. 5000 m. — Ward (A) 14:46,8 min. 110 m. płotki — Finley (A) 14,4 sek. Sztafeta szwedzka — Anglia 1:54,2 min. 4x800 m. — Anglia 7:49 min. W dal — Berg (N) 753 cm., wżwyz — Stal (N) 188 cm.

Tyczka — Wold (N) 390 cm., kula — Thorese: (N) 14,82 m. Dysk — Soerlie (N) 47,19 m., oszczep — Sunde 61,33 m.

FRANCJA — WŁOCHY 73:75

W niedzielnych międzynarodowych zawodach lekkoatletycznych Francja — Włochy w Paryżu padły następujące ciekawsze wyniki:

100 m. — Mariani (Wł) 10,4 sek. 400 m. — Lanzi (Wł) 49,2 sek. 800 m. — Lanzi (Wł.) 1:54,7 min. 2) Goix (Fr.) 1:56,3 min. 1500 m. — Beccali (Wł.) 4:03,2 min. 5000 m. — Beviaona (Wł) 14:03,2 min. 110 m. płotki — Caldana (Wł.) 14,9 sek. 400 m. płotki — Goix (Fr.) 54,1 sek. Wżwyz — Mantrand (Fr.) 184 cm. Wdal — Maffei (Wł.) 763 cm. Tyczka — Vintousky (Fr.) 390 m. Kula — Noel (Fr.) 14,41 m. Dysk — Noel 46,25 m. Oszczep — Testa (Wł.) 61,29 m. Mł. — Wirtz (Fr.) 47,67 m. 4x400 m. — Włochy 41,3 sek., 2) Francja 43 sek. 4x400 m. — Włochy 3:19,3 sek., 2) Francja 3:19,8 sek.

Sędzia z Ku-Klux-Klanu znikł w tajemniczy sposób

„Paris Soir“ przynosi sensacyjną wiadomość swego korespondenta nowojorskiego, iż niedawno mianowany przez prezydenta Roosevelta nowy sędzia Sądu Najwyższego sen. Hugo Lafayette Black jest członkiem Ku-Klux-Klanu. Sen. Black należał do Ku-Klux-Klanu od roku 1923, ale w roku 1925 w przeddzień wyborów do senatu podał się do dymisji. Następnie jednak w rok po tym

został mianowany dożywotnim członkiem tej organizacji.

Sprawa Blacka, jak twierdzi korespondent, będzie miała prawdopodobnie ogromny oddźwięk polityczny. Należy zauważyć, że sen. Black przebywał ostatnio w Pa-żu, ale w nocy z niedzieli na poniedziałek nagle wyjechał do Londynu i odtąd wszelki ślad po nim zaginął.

Czy na P.K.P. obowiązują 8 godz. dzień pracy? Kolejarze przemęczeni i niedożywieni

Jakkolwiek w Polsce obowiązują ustawy o czasie pracy i zdawalności, że przedsiębiorstwa państwowe powinny być wzorem dla prywatnych, to jednak jest całkiem odwrotnie, bo PKP nie sobie z ustawy o czasie pracy nie robi. Do czego doprowadzają metody oszczędnościowe, stosowane w kolejniactwie, niech nam posłużą następujące fakty:

Maszyniści parowozowni w Skarżysku wyjeżdżają miesięcznie po 270-280 godzin, zamiast 204, a rekord pobija zawsze maszyniści z Zawonia, przez maszynistów Zw. Maszynistów BB. Nie zazdrościmy członkom tej organizacji, że mają tak gorliwego prezesa, przez co długo mogą czekać na awansy, bo prezes jeździ za wszystkich. Pomocnicy maszynistów wyjeżdżają jeszcze więcej, bo po 330 godzin miesięcznie. Musi się stracić spowodowane obniżką wyrownad dodatkami godzinowymi, chociażby to nawet odbiło się ujemnie na zdrowiu pracownika. Zrezygnują niechby który z maszynistów lub pomocników zażądał zmiany, lub odmówił jazdy z braku odpowiedniego wypoczynku, to dyscyplinarnie donoszą, że urzędnicy zabiją takiego śmiecia z jazdy, co już bywało w Skarżysku-Kamiennym.

Stalki przemęczenia nie każą na siebie długo czekać, bo w tych miejscach tylko w Skarżysku zdysmiesiacz Rejonowa Komisja Le

kwalifikowała 17 maszynistów pomocników.

Poza tym z przemęczenia są wypadki nagłych zgonów, jak: Masz. Górski, Berus, Reterski i Sobolewski, który zmarł na parowozie w czasie służby. Wielu z przemęczenia choruje umysłowo, jak: Szubert i Wilczyński.

Czy jest do pomysłienia taki turnus jak Skarżysko - Strzemieszyce, aby maszynista był w drodze 16 godzin, przecież to jest na igranie się z przepełnieniem.

Przytoczmy Strzemieszyce, gdzie to był pory było 2 drużyny parowozowe, a należało się trzy, które to wyjeżdżały po 317 godz. miesięcznie.

Jeżeli chodzi i drużyny konduktorskie, to tu jest jeszcze o 100% gorzej, jak w drużynach parowozowych, tak że często konduktory padają z przemęczenia.

Czy to jest w porządku, że parę tysięcy młodych kolejarzy w Polsce, uzdolnionych fachowo, z odpowiednimi egzaminami wyrzucano na bruk z kilkudziesięciotową emeryturą i - przy takim wyczerpaniu i przemęczeniu kolejarzy w czynnej służbie - nie powołuje się ich z powrotem na poprzednio zajmowane stanowiska? To wywołuje rozgorzycenie i ferment wśród patrzących na tę niesprawiedliwość kolejarzy, zwłaszcza, że Dyrekcja tłumaczy się zawsze brakiem personelu.

W końcu należy przedstawić, jak PKP wynagradza długoletnich

pracowników, a mających nieznacznie być czasowymi.

Robotnik, który pełni obowiązki przejazdowego i pracuje na kole od 1920 r., otrzymywał do tej pory po 4 zł. 25 gr. dziennie. Obecnie bez żadnego wypowiedzenia zmniejszono mu dniówkę na 3 zł. 50 i to w tym czasie, kiedy drożyzna stale od pewnego czasu rośnie.

Jak można z takich poborów utrzymać rodzinę i dzieci kształcić, jeżeli się poza zarobkiem na kole nie więcej nie posiada? Możeby ci panowie, którym się zdaje, że 4 zł. 25 gr. dla rodziny robotnika jest za dużo, wypróbowali na sobie?

Z zarobków tych są jeszcze potrącenia: Ubezpieczalnia Społeczna na 4 zł. 2 3gr., za mieszkanie stuzbowe 8 zł. 11 gr., Fundusz Bezrobocia 46 gr., Fundusz Pracy 91 gr., na pomnik Marszałka 46 gr., Związek 4 zł., KPW 1 zł., Rodzina Kolejowa 1 zł., LOPP 50 gr.

Z tych swoich nędznych poborów musi kupić jeszcze miotłę, wiadro na wodę do podlewania przejazdu, palniki do ręcznych latarek, a nawet i zapalki, bo kolejni wszystkim i gdzie się da, a taki biedak zmuszony jest nabyć potrzebne mu rzeczy do wykonywania obowiązków służbowych, za swoje własne pieniądze.

Pracownicy kolejowi sądzą, że tą drogą dotrą do Pana Dyrektora Kolei, który położy kres temu wyzyskowi pracy na kole i uchroni pracowników od wypadków.

Wiadomości z całej Polski

I ŻOŁNIERZA NIE OSZCZĘDZILI...

W Zawierciu propaganda oenrowska do tego stopnia zatruła umysły młodzieży szkolnej, że coraz częściej zdarzają się oburzające napaści na przechodniów Żydów. Dnia 6 m. grupa młodzieży, siedząca na ławce naprzeciw Pow. Kom. P., obrzuciła kamieniami żołnierza-Żyda; wobec policjanta młodzianzkowie wyparli się winy i drwili w dalszym ciągu z owego żołnierza.

TARGI WOŁYŃSKIE.

W ub. niedzielę odbyło się w Równem uroczyste otwarcie Targów Wołyńskich.

WSTRZĄSAJĄCA TRAGEDIA BĄBKI

W Komorowie pod Tomaszowem, na okolicznych łąkach 62-l. staruszka Gedlerowa pała krowe. W czasie tej czynności powierzona jej była również opieka nad półtoraczernym wnućkiem. W pewnej chwili krowa przeszła przez rzekę. Staruszka chcąc sprowadzić krowę, pozostawiła dziecko nad

brzegiem rzeki. Tymczasem dziecko wpadło do rzeki. Nim staruszka zdołała przybiec na drugi brzeg rzeki, dziecko utonęło. Gedlerowa pod wpływem rozpacz straciła zmysły.

ARESZTOWANIE PRZODOWNIKA P. P. POD ZARZUTEM ŁAPOWNICTWA.

Na polecenie władz prokuratorskich aresztowany został komendant posterunku policji w Piaszkach, pow. wołkowskiego, przodownik Kukliński, pod zarzutem przyjmowania łapówek. Ponadto aresztowani zostali mieszkańcy Piaszków: Benja Winokur, Szoel Nowogrodzki i Samuel Wand.

ZALOZYCIELOWI SOLANEK INOWROCLAWSKICH.

W Inowrocławiu uczczono pamięć twórcy solanek Inowrocławskich, ś. p. dra Zygmunta Wilkońskiego. Ku czci jego stanął u wejścia do parku zdrojowego skromny, lecz mile wpadający w oczy na tle bujnej zieleni pomnik granitowy.

Aresztowanie

W dniu 25 sierpnia r. h. o godz. 6-jej rano został aresztowany w Pułtsku tow. Bolesław Nosowski z polecenia prokuratora i osadzony w tamtejszym więzieniu.

Tow. Nosowski, długoletni członek Partii, powrócił po kilku miesiącach pobycie we Włodawku, gdzie pracował jako sekretarz Rady Zw. Zaw. Gdy zajął się w Pułtsku pracą organizacyjną, był o-

strzegany by jak najprędzej opuścił Pułtusk - gdyż pobyt jego jest źle widziany...

Zapowiedź ta sprawdziła się, gdyż tow. Nosowski został aresztowany.

Należy nadmienić, że tow. Nosowski jest grażliwym. Żona i matka naszego towarzysza pozostały bez środków do życia.

Tabela loterii

Wszystkie dnięciagnienia 4-jej klasy 39-jej Loterii Państw.

I i II ciągnięcie

Główne wygrane

10.000 zł.: 33011 126440
5.000 zł.: 11858 81254 82287
2.000 zł.: 8538 9746 20624
47482 52150 61914 72555 110558
124125 122418 134016 182342
130918
1.000 zł.: 39911 50390 54358
58640 61224 64228 82836 85957
109396 173108 177292 181544
82211

wygrane po 200 zł.

20 111 222 45 72 328 55 595 630
716 21 97 824 90 992 1049 224 98
42 927 865 90 2027 378 649 824
42 927 865 90 2027 378 649 824
415 4041 89 155 479 565 733 5118
615 578 78 648 872 7127 204 308 438
56 538 644 784 872 6139 457 68 582
824 8156 69 200 85 372 97 412 507
44 666 9041 144 336 529 657 856 917
10012 872 78 417 55 567 87 691
710 556 918 84 1180 666 801 15
12156 271 587 617 55 955 76 13111
406 22 69 72 504 85 609 812 37 74
908 87 14049 94 254 330 54 79 431
96 592 605 19 849 15049 205 17 90
42 63 66 72 86 518 57 606 88 938
16068 79 196 327 30 54 432 45
61 625 990 17017 284 567 64 668
845 48 36 96 18010 54 67 186 288
410 96 667 92 828 34 48 60 19174 84
80 69 82 412 564 604 808 908 54

III ciągnięcie

Wygrane po 200 zł.

110 837 47 434 616 1121 352 72
740 853 2332 589 772 998 1115 239
53 474 670 4051 146 260 480 879
5145 17 713 16 901 9 6599 609 91
7321 916 8502 681 80 973 9161 238
76 821 10143 877 689 884 11092 118
22 607 12333 923 39 13636 859 948
14060 101 371 606 59 15266 538 615
860 16071 45 346 67 516 26 626 17658
18477 84 85 977 19387 483 628
20281 542 743 858 901 78 21217
508 74 708 996 22236 342 638 23015
78 299 582 666 722 48 921 97 24385
89 415 988 25851 923 26212 374 653
763 96 888 27162 434 608 931 28042
221 563 29058 443 510 30039 241 95
306 50 96 708 50 876 81018 235 390
910 804 32046 240 301 75 457 642
33782 819 57 965 34015 502 518
35036 167 220 354 572 877 908 36618
788 915 37079 175 89 290 882 467 881
38007 154 287 666 951 39581 832 63
40117 264 356 437 695 742 957
42018 128 18 559 643 52 787 831
42018 216 78 451 677 43081 339
44084 182 418 308 903 45233 46165
271 351 87 505 704 811 801 913
47038 64 92 493 48991 784 803 49085

IV c ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana zł. 20.000

padła na nr. 39150
10.000 zł. na nr. nr. 8401 69847
148882 191866
5.000 zł. na nr. nr. 54482 59066
2.000 zł. na nr. nr. 952 3989 28819
29542 20181 47345 56189 83096
70470 114545 124250 155068 181344
186968 193435
1.000 na nr. nr. 9522 77033 26070
26522 51044 51960 65107 65320 68219
82297 86394 92569 113173 129970
181183 136430 138916 144254 149854
155492 161323 184454 185512

Wygrane po 200 zł.

50503 89 603 826 51006 584 864
52887 938 53295 576 991 54477 501
55193 325 518 621 713 89 86076 755
824 965 57042 211 322 73 794 58386
534 735 59648 69 837 965
60128 41 240 678 851 61176 756 364
62257 89 537 737 63715 61443 205
632 945 65005 58 78 117 219 573 754
66013 791 902 67342 653 787 882
68124 232 382 775 806 69670
70334 439 556 71490 637 778 72049
40646 763 82

250 320 85503 22 892 87119 65 83

259 700 29 838 41 88093 286 519
89494 671 802 996 90157 78 363 77
439 574 665 91481 58 678 85 840 44
92471 509 89 670 91 867 92 915
93176 252 915 94046 394 554 713 26
74 95014 200 9 471 92 538 890 907
71 6029 122 558 97051 108 81 220
620 98080 281 861 70 801 27 993
99389 448 563 604 976
1005783 614 60 101313 694 102343
356 454 823 103189 539 714 886
104056 605 770 842 105225 89 470
106 153 61 71 375 420 699 720
107048 111 293 388 622 108113 252
459 809 56 74 109224 644 11065
111365 508 85 618 70 12152 875 581
760 77 857 113118 804 13 114007 295
454 527 902 115408 707 87 116100
364 520 606 710 117388 949 79 949
98 119186 119326 509 60 787 120065
105 217 32 307 53 443 513 613 705
891 121123 296 517 986 122119 27 90
368 123099 108 900 124149 270 445
125252 95 126233 91 723 85 883
127256 615 95 128612 65 776 129054
130080 588 849 131222 626 132061
359 133380 925 134471 556 135487
602 95 767 136005 463 137085 183
227 400 801 971 138069 139419 14 49
140188 92 201 738 77 828 65 141461
641 54 716 884 143467 627 923
144019 169 484 766 936 145288 632
788 816 75 146006 124 62 261 595
828 147014 79 89 523 772 888 916
148990 350 695 149116 219 98 897
839 923

150869 60 562 605 151233 152589

589 764 150887 102 302 429 39 70
154034 42 429 515 65 616 155049 83
117 477 845 87 88 156094 774 89 953
63 157079 841 158326 820 48 160935
417 635 886 160065 128 871 161033
425 706 815 162137 492 781 887
163048 164207 99 349 95 546 165252
608 166927 468 519 91 956 167295
307 10 468 527 651 86 168231 908
169354 622 725 170198 466 87 978
47 905 24 171009 36 302 781 802 38
712602 173337 501 893 913 174029
311 175023 575 78 643 724 81 942
176058 639 74 349 460 722 177363
511 606 12 178193 308 514 601 3
179551 657 707 20 845 923 180257
406 535 181074 182318 406 514 808
183007 115 900 184025 128 258 407
37 876 89 772 890 185094 61 697 714
186000 265 601 876 187213 638 704
188040 111 605 85 954 189164 544
58 709 69 90 830 190573 692 191108
865 455 618 93 966 79 192133 193278
615 27 194058 59 101 38 482

150869 60 562 605 151233 152589

589 764 150887 102 302 429 39 70
154034 42 429 515 65 616 155049 83
117 477 845 87 88 156094 774 89 953
63 157079 841 158326 820 48 160935
417 635 886 160065 128 871 161033
425 706 815 162137 492 781 887
163048 164207 99 349 95 546 165252
608 166927 468 519 91 956 167295
307 10 468 527 651 86 168231 908
169354 622 725 170198 466 87 978
47 905 24 171009 36 302 781 802 38
712602 173337 501 893 913 174029
311 175023 575 78 643 724 81 942
176058 639 74 349 460 722 177363
511 606 12 178193 308 514 601 3
179551 657 707 20 845 923 180257
406 535 181074 182318 406 514 808
183007 115 900 184025 128 258 407
37 876 89 772 890 185094 61 697 714
186000 265 601 876 187213 638 704
188040 111 605 85 954 189164 544
58 709 69 90 830 190573 692 191108
865 455 618 93 966 79 192133 193278
615 27 194058 59 101 38 482

Upały w Zaleszczykach

Jak donoszą z Zaleszczyk, na całym obszarze Ciepłego Podola panują nieprzerwanie upały, dochodzące w jarach Dniestrowych do 30 st. C. w słońcu. Według przeprowadni meteorologicznych cały wrzesień zapowiada się na polskim południu nadzwyczaj pogodnie, tak, że Zaleszczyki staną się centrum jesiennego ruchu turystycznego w Polsce.

Prozек od BOLA GŁOWY
KOWALSKINA
 PRZY PRZEZIEBIENIU GRYPIE; KATARZE

Kacik radiowy

NA TARGACH WSCHODNICH.
 Polskie Radio wystawia na tegorocznych Targach Wschodnich we Lwowie w dwu oddzielnych pawilonach, studio radiowe i zradiofonizowaną świetlicę.

Studio wraz z amplifikatorem, nie ści się w pięknym pawilonie w centrum obszernego placu ozdobionego trawnikami. Z daleka już widać błyszczący na wieży pawilonu ełbrzymi mikrofon o 4-metrowej średnicy oraz duży napis „Polskie Radio”. W studio odbywają się po południu audycje, ścigające tłumy słuchaczy. Publiczność, obsługująca pawilon, ma możliwość nie tylko usłyszenia, ale i zobaczenia artystów znanymi im dotychczas tylko z głośników, ujrzenia spekerki przy pracy i obserwowania techników kierujących techniczną stroną audycji.

SZTOMPKA GRA CHOPINA.
 Radiosłuchaczy ucieszy wiadomość, że dnia 15.9 o godz. 21 usłyszą jako wykonawcę dzieł chopinowskich dobrze im znanego pianistę Henryka Sztompkę. Artysta wykona wariacje E-Dur (op. późniemy), Polonez cis-moll, trzy Nokturny, op. 15, II Balladę E-Dur i t. d.

ODPOWIEDZI KONKURSOWE.
 Z dniem 15 września mija termin nadsyłania odpowiedzi na Wielki Letni Konkurs Polskiego Radia. Ostatnie odpowiedzi, jakie będą uwzględniane mogą nosić datę stempla pocztowego - 15.9.

Radio warszawskie

ŚRODA, 15. września.
WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.15 Gimnastyka. 6.38 płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Płyty. 8.00 Audycja dla szkół. 11.15 Audycja dla szkół. 11.40 Franciszek Liszt. 11.57 Hejnał. 12.02 Dziennik południowy. 12.15-0. Ostatnie żniwa. 12.25 Koncert. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 „Różne warszaty piarskie”. 16.15 Na polską nutę. 16.45 Oddziały partyzanckie na Wileńszczyźnie w r. 1919. 17.50 Sztuczna guma. 18.00 Chwila Biura Studiów. 18.10 Program na jutro. 18.15 Przy akompaniamentie gitary. 18.50 Sprawozdanie z zakończenia prac Kongresu Inżynierów we Lwowie. 19.00 „Słynni dyrygenci”. rewiach, filmach i dancngach. 21.45 „Ogniwa”. 22.00 Recital śpiewaczy. 22.30 Płyty. 22.50 Ostatnie wiadomości.

WARSZAWA II: 13.00 Koncert rowrykowy (płyty). 14.00 Informacja i program na jutro. 14.06 Płyty. 15.10 Zespół salonowy. 22.00 Wiadomości sportowe. 22.05 Reportaż z życia. 22.20 Muzyka lekka. 23.15 Płyty.

CZWARTEK, 16 września

WARSZAWA I: 6.15 Pieśń. 6.18 Gimnastyka. 6.38 płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka. 8.00 Audycja dla szkół. 11.15 Audycja dla szkół. 11.40 Płyty. 11.57 Hejnał. 12.03 Dziennik południowy. 12.15 Pasieka we wrześniu. 12.25 Koncert detej orki. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Na siodełku motocykla. 16.15 Utwory na dwa fortepiany. 16.45 Niewidomi, którzy widzą. 17.00 Koncert rozrykowy. 17.50 Poradnik sportowy. 18.00 Poradnik sportowy lokalny. 18.95 Pogadanka aktualna. 18.10 Program na jutro. 18.15 Wiązanki na organach. 18.50 Pogadanka aktualna. 19.00 Teatr Wyobraźni. 19.40 Pogadanka aktualna. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 Najnowsze tańce. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Wiadomości rolnicze. 21.05 Najnowsze tańce w 19.5

ŻYCIE WARSZAWY

Koło Młodzieży P.P.S. Dzielniczy Marymont-Żoliborz

urządza w środę dnia 15 b. m. o godz. 19.30 w sali I kolonii W. S. M., ul. Krasieńskiego 10

Akademie Młodzieży

Przemawiać będą tow. tow.: GUMINSKI, FOTEK, MALINOWSKI i A. PRÓCHNIK.

W części artystycznej wezmą udział: H. LADOSZ, J. R. GOEHLING i Sekcja Dramatyczna.

Firma „Krysek” pod bojkotem świata pracy

Akademia młodzieży Ochoty i Rakowca

W niedzielę 12 bm. w ramach miesiąca propagandy idei socjalistycznej wśród młodzieży robotniczej odbyła się na Ochocie uroczysta akademicka Sala zapelniona po brzegi świadkami, że młodzież robotnicza ocknęła się z letargu i staje tłumnie do szeregów walczącego proletariatu.

Akademii rozpoczęło odśpiewaniem Hymnu Młod. Robotniczej. Przemawiania tow. tow. Ładkowskiego, Jarczaka, Goldberga i Raabego sala przyjęła licznymi oklaskami, świadczącymi, że walka o Wolność i Socjalizm nie jest obcą młodej gwardii proletariackich mas.

Następnie zespół dramatyczny

Org. Mł. PPS. — Ochota wystawił szereg deklamacji, obrazujących walkę o lepsze jutro klasy robotniczej. Niedawno istniejący zespół wykazuje dużą sprawność i zapał do pracy.

Akademii zakończył tow. Sadowski, omawiając potrzebę istnienia licznej i sprawnej organizacji młodzieżowej w walce o Rząd Robotniczy i przebudowę społeczną, wzywając zarazem do wstępowania w szeregi Org. Mł. PPS. i udziału w Ogólnopolskim Zlocie Młod. Socjalistycznej. Okrzykiem „Wolność” i odśpiewaniem „Czerwonego Sztandaru” zakończono podniosłą uroczystość.

Rozbicie kasy ogniotrwałej w „Agrilu”

Wczoraj w nocy, nieznanymi sprawcy dostali się od strony posesji Grzybowska 61, na sąsiednią — nr. 59, gdzie mieszczą się: Miejskie Zakłady Spożywcze oraz Miejskie Zakłady Mleczarskie „Agril”. Tam złodzieje wybili otwór w dachu i suficie, po czym po linie przez otwór weszli do lokalu biura zarządcy „Agril” na 3 piętrze. W gabinecie dyrektora kasierze, posilkując się rakiem, rozpruli tylną ścianę kasy ogniotrwałej,

która zawierała 7.300 zł. gotówką. Zrabowawszy obfity łup, złodzieje uciekli tą samą drogą, nie pozostawiając odciśków palców, gdyż „pracowali” w rękawiczkach. Na miejsce przybyła policja 6 komis., oraz przedstawiciele urzędu śledczego, którzy wszczęli energiczne dochodzenie, w wyniku którego aresztowano kilkunastu znajdujących się na wolności kasierzy.

Za niepowodzenie konia zapłaciła ranami przyjaciółka

Konstanty Siniak, (Sienna 29), mechanik, przegrawszy na wyścigach zarobek tygodniowy, wrócił do domu silnie zdenerwowany. Gdy poprosił o kolację przyjaciółkę swą, Helenę Miastkowską, ta odpowiedziała, że nie nie dostanie, ponieważ nie dał pieniędzy. Rozdrażnony odmową Siniak po bił pięściami przyjaciółkę. Gdy w obronie sublokatorki stanęła właścicielka mieszkania, Aleksandra Przędzińska, Siniak usiłował rów-

niez i ją pobić, wobec czego uciekła na ulicę.

Zostawszy bez świadków, Siniak wy dobył nóż i rzucił się na przyjaciółkę, zaczął zadawać ciosy. Miastkowska usiłowała odebrać mu nóż, a gdy jej się to nie udało, wybiegła na ulicę, wzywając pomocy. Dozorca domu, Stanisław Piekarski, zaalarmował 8 komis.

Przybyli dwaj policjanci zajęcie zlikwidowali, wzywając Pogotowie. Lekarz stwierdził rany ciężkie głowy, rąk i prawego uda. Po opatrunku, M. pozostała na miejscu. Siniaka przeprowadzono do 8-go komis., gdzie po spisaniu protokołu, został zatrzymany w areszcie.

Chcesz szybkości i wygody — podróżuj Lotem

Co grają w teatrach?

TEATR ATENEUM. Od środy (15 b. m.) wznawia przedstawienia znakomitej komedii W. Wernera „Ludzie na krześle” w premirowej obsadzie ze Stefanem Jaraczem.

TEATR WIELKI. Dziś „Słońce Meksyku”, operetka Yvain’a w reżyserii Leona Schillera.

TEATR NARODOWY. Dziś „Wilki w nocy” Rittnera.

TEATR NOWY. Dziś komedia Amiel’a „Trzy asy i jedna dama” w reżyserii Cwojdzkiego.

TEATR LETNI. Dziś komedia muzyczna „Miłość przy świecach”.

TEATR POLSKI gra w dalszym ciągu ciesząc się olbrzymim powodzeniem krotkochwile Ruszkowskiego-Tuwima „Jadzia - Wdowa” z Marią Modzelewską w roli tytułowej.

TEATR MAŁY. Dziś i dni następnych komedia G. B. Shaw’a pod tyt. „Szczygły Zaułek”.

TEATR MALICKIEJ. Premiera „Mieczaka”.

TEATR KAMERALNY. Krotkochwila „Skandal w rodzinie Kinga”. Obsada premierowa na czele z: Różań-

ską, Brenocz, Orleńską, Kwiatkowskim, Leśniewskim, Malatyńskim, Rzeckim. W pełnych próbach nowości sezonu: „Współczesna” Poli Gajawicyńskiej.

TEATR WIELKA REWIA (Karowa 18). Komedja muzyczna Farkasa, „Król na jedną noc”.

TEATR 8.15. Dziś komedia muzyczna „Naręczona zginęła” z Olą Obarską.

CYRULIK WARSZAWSKI — dziś i codziennie arcywesoła satyra muzyczna „Jaś u Raju Bram”.

DZISIEJSZA PREMIERA W TEATRZE MALICKIEJ.

Teatr Malickiej daje dziś o godz. 8-jej premierę angielskiej komedii Davisa’a, w przekładzie F. Sobieniowskiego, „Mieczak” w reżyserii G. Błońskiej na tle dekoracji St. Kurmana. Marią Malicką wystąpi w bardzo oryginalnej i popisowej roli. Tego rodzaju postać stworzy po raz pierwszy w swej artystycznej karierze. A obok niej świetni: Zofia Gryf-Olszewska Zbyszko Sawan i Henryk Modrzewski.

Ustanie wyzysk piaskarzy

Komisja pomiarowa, zwołana przez wicestarostę prasko-warszawskiego p. Teczopka, zakończyła prace pomiarowe łodzi piaskarskich i uchwaliła, że wszystkie łodzie piaskarskie nie wymierzone przez komisję, nie mają prawa wyjeżdżania na Wisłę celem wylawiania piasku.

Ponadto komisja ustaliła, że od 20 b. m. wszyscy robotnicy obowiązywać są ładować łodzie według nowych pomiarów. Niestosujący się do powyższego będą karani administracyjnie.

Przy pomiarach komisja stwier-

dziła, że szereg przedsiębiorców nie płaci robotnikom należnego zarobku, płacąc niejednokrotnie za półtora do 2 metrów mniej, niż faktycznie łódź zawierała piasku. Prace komisji pomiarowej położy kres tego rodzaju nadużyciom i odłąd piaskarzy, których jest obecnie około 350, będą otrzymywali rzeczywiście należne im zarobki.

Związek transportowców zwołał na środę, 15 b. m. zebranie w celu zaznajomienia robotników z wynikami prac komisji pomiarowej i pouczenia ich w jaki sposób mają ładować łodzie.

Kronika Organizacyjna

BACZNOŚĆ TOW. TOW. WARSZ. WYDZ. KOBIECEGO.

Posiedzenie Wydziału Kob. wraz z delegatkami dzielnic odbędzie się w środę 15 b. m. o godz. 19.

WARSZAWSKA KOMISJA ZŁOTY MŁODZIEŻY ROBOTNICZEJ.

Posiedzenie Komisji Złotowej odbędzie się w środę dn. 16 b. m. o godz. 8 wiecz., ul. Długa 21.

KOMENDANCI I GOSPODARZE ZŁOTOWI DZIELNICOWI. Dziś w środę o godz. 6.30 pop. odbędzie się konferencja, ul. Długa 21.

DZIELNICA „JERUZOLIMA” — Chłodna 30. We czwartek dnia 16 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu Dzielnicowej odbędzie się posiedzenie Komitetu i Zarządów Kół fabrycznych i zawodowych. Sprawy bardzo ważne. Stawiennictwo obowiązkowe, pod rygorem organizacyjnym.

We czwartek dn. 16 b. m. o godz. 6.30 wiecz. odbędzie się zebranie Koła Kobiet. Obecność wszystkich członkiń obowiązkowa.

DZIELNICA WOLA - CZYSTE. Dziś o godz. 6.30 odbędzie się posiedzenie Komitetu Dzielnic. Obecność wszystkich członków konieczna.

Rada Zawodowa m. st. Warszawy

przypomina wszystkim Oddziałom Związkowym, że w środę dnia 15-go b. m. o godzinie 5-jej po poł. reprezentacje związkowe mają się stawić z tablicami i transparentami związkowymi w podwórzu przy ul. Wolskiej 44, skąd wyruszą w pochód propagandowy.

Ceny w groszach bez „zaokrąglania”

Po wydaniu nowej emisji monet wartości 1, 2 i 5 gr. obostrzona ma być kontrola nad dokładnym oznaczeniem cen artykułów pierwszej potrzeby. Cena żywności i innych artykułów pierwszej potrzeby podawana będzie w cennikach w groszach bez zaokrąglania do 5 gr. Za pobieranie cen nadmiernych, wyrażających się nawet w sumach groszowych, stosowane będą wysokie grzywny i wytaczane będą procesy karno-administracyjne.

Nasza rubryka

BEZROBOTNY, bez żadnych środków do życia, chętnie przyjmie zaofiarowaną mu jakąkolwiek pracę. Wiad. do Adm. „Robotnika”.

MŁODY LEŚNIK z wykształceniem poszukuje jakiegokolwiek pracy, pisze również na maszynie, najchętniej w biurze. Łaskawe oferty kierować do Redakcji i Administracji „Robotnika”.

ABSOLWENTKA MATEMATYKI udziela matematyki, fizyki, polskiego, niemieckiego w zakresie 8-ju klas. Referencje. Telefon 11-72-21.

MAGISTER udziela lekcji w zakresie gimnazjum (łacina, matematyka) i szkół powszechnych, telefon 6.97.65.

RUTYNOWANA nauczycielka udziela lekcji w zakresie gimnazjum i szkoły powszechnych, tel. 2.61.39.

MAGISTER prawa z 10-miesięczną praktyką aplikacyjną, piszący na maszynie, poszukuje patronatu, pracy biurowej lub innej. Tel. 6-97-65

Zakaz przedsprzedaży biletów na imprezy sportowe

Komisariat Rządu na m. st. Warszawę zabronił nadal sprzedazy biletów wejścia na wszelkiego rodzaju imprezy sportowe. Zarządzenie to wydano, celem ukrócenia nadużyć, jakie od dłuższego czasu powtarzały się, narazając organizatorów na straty.

Ostatnio stwierdzono np., iż na mecz lekkoatletyczny Polska — Niemcy dostało się za sfalszowanymi biletami kilka tysięcy osób. Charakterystycznym jest, iż podrabiane bilety, przygotowane były z papieru, posiadającego znaki wodne.

Robotnicy ugasili pożar

Przy ul. Grzybowskiej 19, w fabryce konserw Kona i Galperna, wynikł pożar od paleniska w kotłowni. Na ratunek rzucili się robotnicy, którzy przed przybyciem IV oddziału straży, pożar ugasiłi. Jeden z robotników, Samuel Skibiński (Chłodna 16) doznał poparzenia prawej ręki.

Na wystawę radową w Włnie

wyruszy pociąg popularny w dniu 24 b. m. o godz. 22.10, powrót 27 b. m. o godz. 4.55.

Karty kontrolne na ten pociąg, w cenie zł. 15.60, łącznie z kuponami, są do nabycia w kasie biletowej na st. Warszawa Wileńska oraz we wszystkich Oddziałach i Agenturach B. P. „Orbis” i Wagons-Lits Cook w Warszawie.

OGŁOSZENIA DROBNE

Meble

AAAA) TAPCZANY nowoczesne. Patentowane od zł. 45. Otomany. Fotele - 10żka, Kozetki od zł. 25. Dogodne warunki. Wytórnia „Pollo”, Twarda 4, podwórce na prawo.

Kupno i sprzedaż

Futra prawie darmo bez zaliczek od 20 miesięcznie, meskie — damskie; trzyćwierciowe lisy. Leszno 28.

Rowery

ROWERY Kamińskiego i innych pierwszorzędnych zagranicznych i krajowych firm na częściach angielskich Bramptona. Dogodne warunki. Ceny najniższe od zł. 90.—. Pożyczki 100 za 100. Patefony. Płyty „Select”, Marszałkowska 147. Telefon 2-87.66. Cenniki bezpłatnie.

Radio i technika

RADIO aparaty kupuj w źródle fachowym. Przed kupnem wstęp do salonu demonstracyjnego firm „RADIOREN” — Żel. Erama 2. Posłuchasz radiodbiorników wszystkich firm czolowych: „Philips, Union, Radiopren, Telefunken, Kosmos, Hornophon” i inne. 24

Radio źle działa. Centrum, Napraw Radiowych. Naprawy, przeróbki, strojenia superheterodyny. Jedyna autoryzowana obsługa aparatów Capello, Kapsch, Eumig, Pańska 7, telefon 6.45-37.

Tajemnica katastrof budowlanych

Nie wszystkim pewno wiadomo, że nasza stolica w większej części położona jest na hałdzie piaskowej, której szczyt znajduje się w okolicach Pl. Marszałka Piłsudskiego, a zbocze spływa do Wisły.

Coraz większy nacisk nowobudowanych domów w śródmieściu na szczyt podstawowego pagórka, wywołuje obsuwanie się podstawy w dno Wisły. Proces ten trwa od wieków, wywołując coraz to nowe katastrofy budowlane. Tak w swoim czasie, wstrząs osuwającej się ziemi był powodem obsunięcia się ściany domu przy ul. Freta, tak rozsypały się świeże fundamenty przy ul. Sołec i na stąpiło pęknięcie ściany szczytowej wielkiego domu przy Al. 3-go Maja.

Naturalnie, że stan obecny mo-

że trwać wieki całe, jednak należałoby już rozpocząć akcję interwencyjną. A rada jest. Należy środek miasta, na linii ul. Marszałkowskiej umocnić zaporową ścianą z żelbetonu.

Równorzedną konieczną pracą było by na odcinku Warszawy u regulowanie brzegów Wisły, przy równoczesnym pogłębieniu dna. Fundusze na te roboty musiałyby się znaleźć, czy to drogą specjalnej pożyczki miejskiej, czy też z kas państwowych. Przy tej robotce zostałyby rozwiązane bezbrodzie w Warszawie. Materiały na ten cel potrzebne, jak cement czy żelazo, można by dostać od przemysłu, który musiałby chociaż w części pokryć nimi zaległe podatki.

Wybuch na dworcu Wschodnim

W poniedziałek, o godz. 23-jej, na stacji Warszawa Wschodnia, podczas nadawania przesyłek w kasie bagażowej, nastąpił wybuch jednej z paczek, zawierających na boje do korkowców.

Siłą wybuchu zostali oszołomieni, i lekko osmaleni kasjer, Józef Nejman i robotnik, Jan Stopa. Pozwankowanych przeprowadzono do pobliskiego szpitala kolejowego św. Wojciecha.

Niszczenie lasu bielańskiego

Naprzeciwko C. I. W. F. u na Bielanach położony jest zagajnik, stanowiący chlubę i nadzieję tej dzielnicy, jako rezerwat zieleni, położony na drodze do Puszczy Kampinowskiej i zajmujący obszar kilkunastu hektarów. Od wielu lat okoliczni mieszkańcy daremnie są biegają o roztoczenie opieki nad zagajnikiem, który jest beztrosko dewastowany wskutek braku ogro-

żenia i służby leśnej. Drzewa są wycinane, krzewy deptane, cały zagajnik jest zaśmiecony, a nawet służy za miejsce zwożenia śmieci z okolicznych osiedli.

O ile zagajnik w najbliższym czasie nie uzyska ochrony, może ulec niebawem całkowitemu zniszczeniu, na co Warszawa, pozbawiona dostatecznej ilości zieleni, nie może i nie powinna pozwolić.

Obrona przeciwpożarowa jest powinnością w stosunku do Państwa

Co wyśwetlają kina?

ADRIA: „Zbuntowana”.
ANTINEA: „Biały Tarzan” i „Pat i Patachon”.
AMOR: „Panna Lil” i „Skrawonek” z Martą Eggerth.
AKRON: „Tredowata” i „Brock-Luis”.
AS: „Papa się żeni”.
ATLANTIC: „Starek niewolników”.
BALTYK: „Bohaterowie morza”.
BIS: „Zbieg z Jawy” i „Czerwona dama”.
CASINO: „Czarownica z Salem”.
CAPITOL: „Pasażerka na gapę”.
COLOSSEUM: „Trafalgar”.
CZARY: „Buffalo Bul” i dożądki.
FLITE: „S arza lekkiej brygady” i „Tydzień przed ślubem”.
EUROPA: „Panowie z towarzysztwa”.
FAMA: „Zabiłem”.
FILHARMONIA: „Sonata księżycowa” z Paderewskim.
FLORIDA: „Gwiazdzysta eskadra” i „10 z Pawiaka”.
FORUM: Człowiek z „Cissy”.
GDYNIA: „Tańczący pirat”.
GLORIA: „Diabły dzikiego zachodu” i „Rapsodia Baltyku”.
ITALIA: „Madame Lenox”.
HELIOS: „Pan redaktor szaleje”.
HOLLYWOOD: „Tajemnice złotego miasta”.
IMPERIAL: „Na Sybir”.
KOMETA: „Przerwana oieśń” i rewia.

MAJESTIC: „Nieznosna dziewczyna”.

MAJESTIC pocz. 6 w sob. 4
w niedzielę i św. o 12 i 2 poranki
Wspaniała komedia
NIENOSNA DZIEWCZYNA
w rol. g. DANIELLE DARRIEUX
ALBERT PREJEAN
Dozw. od 16 lat.
BALKON PARTER
75 gr. 1 zł.

MIEJSKI: „Penny”.

MIEJSKI Pocz. 6. 8-10.
PENNY
Ulgo we po **50 gr.**
za wyj. prem. sob. i świąt.

NOWA TOMBOLA: „Głos serca” i „Należę do ciebie”.
PETIT TRIANON: „Zakochane kobiety” i „Kusicielka”.
PAN: „Książętko”.
POPULARNY: „Skowronek” i rewia.
PROMIEN: „Dzisiejsze czasy” i „Chaplinem i „General Sutter”.
TRAGA: „X-27” i rewia.
FRASKIE OKO: „Władca Kalitoc” i „Icń troje”.

RAJ: „Pokusa” i dożądki.
RIALTO: „Koniec pani Cheney”.
RENA: „W zamce żelaza i ognia” i „Wyrok życia”.
RIVIERA: „Czarny orzeł”.
ROMA: „Mały czarodziej”.
KOXY: „Barbara Radziwiłłówna” i kolorowe dożądki.
SOKÓL: „Naręczona z Wiednia”.
SORRENTO: „Bolek i Lolek” i „Tajemnica”.

STYLOWY: „Ziemia błogosławiona”.
STUDIO: „Władca z Jannigsz”.
ŚWIATOWID: „Burgtheater”.
SFINKS: „Ślubowanie”.
ŚWIAT: „Pietro wyżej”.
ŚWIAT: „Srebrna torpeda” i „Kochana rodzinka”.
TON: „Ogród Alaha” i dożądki.
UCIECHA: „Postrach opery”.
UNIA: „Władca podwodnego świata” i rewia.
VICTORIA (Marszałkowska 1061): „Atak o świecie”.